

Պրիւքսեւի մէջ Հայաստան-Եւրոմիութիւն Համապարփակ եւ ընդլայնուած գործընկերութեան համաձայնագիրը ստորագրուեցաւ

Նոյեմբեր 24-ին, Պրիւքսեւի մէջ ստորագրուեցաւ ՀՀ-ԵՄ Համապարփակ եւ ընդլայնուած գործընկերութեան համաձայնագիրը:

Հայաստանի կողմէ զայն ստորագրեց ՀՀ ԱԳ նախարար Էդուարդ Նալպանտեան, Եւրոմիութեան կողմէ՝ ԵՄ արտաքին քաղաքականութեան եւ անվտանգութեան հարցերով բարձր ներկայացուցիչ Ֆետերիքա Մոկերինի: Ստորագրման արարողութեան ներկայ էին ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսեան եւ Եւ Նախագահ Տընդլտ Դուք:

Համաձայնագրի ստորագրութեան արարողութենէն ետք Մոկերինի եւ Նալպանտեան հանդէս եկան ելոյթներով:

«Անիկա բոլորիս համատեղ յաջողութիւնն է եւ կրնայ դրական նախադէպ դառնալ համագործակցային այլ ծրագիրներու համար», - նախապէս ունեցած իր ելոյթին ընթացքին ըսած էր ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսեան:

ՀՀ նախագահը նաեւ նշած էր, որ 2017 թուականը իրաւամբ կարելի է համարել Հայաստան-ԵՄ յարաբերութիւններու քառորդ դարեայ պատմութեան կարեւոր հանգրուաններէն մէկը, որ նշանաւոր կը դառնայ այսօր՝ այս զագաթնաժողովին ծիրէն ներս, ՀՀ-ԵՄ Համապարփակ եւ ընդլայնուած գործընկերութեան համաձայնագրի ստորագրումով:

«Անիկա համընդգրկուն փաստաթուղթ է, կ'արտացոլացնէ մեր երկկողմ փոխգործակցութեան վերջին շրջանի նշանակալի զարգացումները եւ կը սահմանէ անոնց խորացման համար անհրաժեշտ ուղենիշները:

29 տարի անց

Դեկտեմբեր 7-ին, հայուքիւնը աշխարհով մէկ կը յիշէ Սպիտակի աներիչ երկրաշարժի զոհերը: 29 տարի առաջ այս օրը՝ ժամը 11:41-ին, Հայաստանը մօտ 35-45 վայրկեան ցնցուեցաւ 10 բալ յոժգնութեամբ: Երկրաշարժի հետեւանքով աներուածութիւններ տեղի ունեցան Հայաստանի 21 քաղաքներու եւ 324 գիւղերու մէջ: Հիմնահատակ աներուեցան Սպիտակ քաղաքը ու յարակից գիւղերը, քանդուեցան Հայաստանի երկրորդ քաղաքի՝ Գիւմրիի (Լենինական) շինութիւններու 80 տոկոսը, մեծ վնասներ կրեցին Վանաձորը ինչպէս նաեւ Շիրակի, Լոռիի, Արագածոտնի ու Տավուշի մարզերը: Երկրաշարժը աներեց երկրի տարածքի 40 տոկոսը: Պաշտօնական տուեալներով, մահացան 25.000 անձ, 100.000 անձ ստացան մարմնական տարբեր աստիճանի վնասուածքներ, 19.000 անձ դարձաւ հաշմանդամ, մօտ 530.000 անձ դարձաւ անօթեւան: Աղէտի գօտիէն տարհանուեցան 120.000 անձ, որոնցմէ 75.000-ը՝ Հայաստանէն դուրս: Հայաստանին օգնութիւն ցուցաբերեց ամբողջ Խորհրդային Միութիւնը ու աշխարհը:

29 տարի անց երկրաշարժի հետքեւանքները դեռ ամբողջովին վերացուած չեն, դեռ կան անօթեւան ընտանիքներ:

Այս համաձայնագիրը սոսկ չորս իրաւական փաստաթուղթ մը չէ, այլ մարդու իրաւունքներու եւ հիմնարար ազատութիւններու վրայ խարսխուած այն արժեքահամակարգի արտացոլումն է, որ մենք կը դաւանենք: Համաձայնագիրին հիմքը ժողովրդավարութեան արմատաւորման այնպիսի կարեւոր դրոյթներ են, ինչպէս՝ իրաւունքի գերակայութիւնը, արդարադատութեան ամրապնդումը, պետական եւ հասարակական հիմնարկներու զարգացումը, լաւ կառավարումը: Այս դրոյթները կեանքի կոչելը կենսական կարեւորութիւն ունի մեր երկրին մէջ յետագայ բարեփոխումները յաջողութեամբ իրականացնելու տեսանկիւնէ», - ըսած է ան:

Հաղորդագրութիւն «ՌԱԿ ՄԱՄՈՒԼ»-ը օժտուեցաւ հիմնադրամով

Սոյն հաղորդագրութեամբ, ուրախ ենք հայ ժողովուրդի զաւակներուն տեղեկացնելու, որ «ՌԱԿ ՄԱՄՈՒԼ» առջանց լրատուական կայքը հայ իրականութեան մէջ իր 12-ամեայ գոյութիւնը թագադրեց Հայրենիքի մէջ գրանցուելով, որպէս ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ:

Արդարեւ այս առիթով, Հայաստանի Արդարադատութեան Նախարարութեան եւ առնչուած պետական պատկան մարմիններուն մօտ գրանցուեցաւ «ՌԱԿ ՄԱՄՈՒԼ» Հիմնադրամը:

«ՌԱԿ ՄԱՄՈՒԼ» Հիմնադրամի գործունեութեան ՆՊԱՏԱԿՆ Է՝

ա) Լրատուութեան արտադրում, հաւաքագրում, մշակում, հեռարձակում եւ հրապարակում համացանցի (www.ragmamoul.net եւ/կամ այլ կայքերու միջոցով) եւ զանգուածային լրատուութեան այլ միջոցներով՝ տարբեր լեզուներով:

բ) Տարածել՝

- Հայ հեղինակներու, ազգութեամբ հայերու եւ ոչ հայերու յօդուածներն ու աշխատասիրութիւնները,
- Հայաստանի եւ Սփիւռքի մէջ կազմակերպուող ձեռնարկներուն մասին տեղեկատուութիւն,
- Զաղաքական, ընկերային, մշակութային, տնտեսական, մարզական եւ այլ իրադարձութիւններու լրատուութիւն,
- Չեղոյցներու եւ այլ նիւթերու հրապարակում համացանցի եւ զանգուածային լրատուութեան այլ միջոցներով տարբեր լեզուներով:

«ՌԱԿ ՄԱՄՈՒԼ» Հիմնադրամի գործունեութեան ԱՌԱՐԿԱՆ Է՝

ա) Լրատուական գործունեութեան ուղղուած ծառայութիւններու տրամադրում շահագրգիռ յաճախորդներու ու բաժանորդներու:

բ) Լրատուական ոլորտին մէջ աշխատող տեղական եւ օտարերկրեայ կազմակերպութիւններու ու հնարաւոր գործընկերներու միջեւ գործարար կապերու ստեղծում:

գ) Լրատուական ոլորտին մէջ մասնագիտական խորհրդատուութեան տրամադրում:

դ) Շահագրգիռ բոլոր անձերու համար դասընթացներու, ցուցահանդէսներու եւ սեմինարներու կազմակերպում:

ե) Լրատուութեան ոլորտին մէջ կարգաւորող օրէնսդրական դաշտի ուսումնասիրում, ինչպէս Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ, այնպէս նաեւ արտասահմանի եւ այդ ոլորտի զարգացման վերաբերեալ առաջարկութիւններու ներկայացում:

զ) Լրատուութեան ոլորտին մէջ այլ գործունեութեանց իրականացում: Վերոյիշեալներու լաւագոյնս կառավարման համար «ՌԱԿ ՄԱՄՈՒԼ» Հիմնադրամը հիմնուելով իր կանոնադրութիւնը թիւ 6 յօդուածին վրայ արդէն իսկ օժտուած է Հոգաբարձուներու Խորհուրդով մը (Board of Trustees), որուն կազմը կ'ընդգրկէ լրագրութեան եւ հրապարակագրութեան ինչպէս նաեւ ազգային կեանքի մէջ մեծ ներդրում ունեցող անձնաւորութիւններով:

Հայ իրականութեան մէջ իր արժանի եւ օգտաշատ տեղը ունենալու վճռակամութեամբ, Հիմնադրամը արդէն իսկ սկսած է իր աշխատանքներուն, կեդրոնատեղի ունենալով Երեւան քաղաքի Կեդրոն համայնքի, Արշակունեաց պողոտայի, թիւ 2 հասցէի հիմնական մասնաշէնքի, 2-րդ յարկի թիւ 212 գրասենեակը:

Հեռաձայն՝ +374 99 996 573 եւ +961 3 824 833

Ե-նամակի հասցէ՝ office.ragmamoul@gmail.com

Կայք՝ www.ragmamoul.net

ՃԵՆԻ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

«ՌԱԿ ՄԱՄՈՒԼ» հիմնադրամի տնօրէն

News in

Pages 15-22

“Հայ Կեանք”

Ելեկտրոնային
Պարբերական

Հրատարակման
Պատասխանատուներ
Տիգրան Ապասեան
Խաչատուր Ադամեան
Դոկտ. Համբիկ-Սահակ Մարուքեան
Աթէնք - Յունաստան

“Χάι Γκιάνκ”

Ηλεκτρονική Περιοδική
Ενημερωτική Έκδοση

Υπεύθυνοι Έκδοσης
Δικράν Αρµασιάν
Χατσαδούρ Αταμιάν
Δρ. Χαμπίκ-Σαχάκ Μαρουκιάν

Αποστέλλεται
ηλεκτρονικώς & ατελώς

“Hye Gyank”

Electronic
Periodical Publication

Athens - Greece

E-mail: hyegyank@gmail.com

Հաւատարմով ազատ խօսքի իրաւունքին եւ բազմակարծութեան՝ կ'ընդունինք, որ հրապարակուած գործիւնները անպայման չարտայայտեն հրատարակիչներու տեսակէտը: Հրատարակիչներուն կը վերապահուի յղուած յօդուածները յապաւելլու կամ չհրատարակելու իրաւասութիւնը:

Էմանուել Մաքրոն Հայաստան պիտի այցելէ

Ֆրանսայի նախագահ Էմանուել Մաքրոն պիտի այցելէ Հայաստան: ՀՀ տնտեսական զարգացման եւ ներդրումներու նախարար Սուրեն Կարայեանի հետ հանդիպման ժամանակ՝ Հայաստանի մէջ Ֆրանսայի դեսպան Ժոնաթան Լաքրո Նշած է, որ հայ ֆրանսական յարաբերութիւններու, ինչպէս՝ տնտեսական համագործակցութեան խթանման համար, Էական նշանակութիւն ունին ստորագրուած Հայաստան-Եւրոմիութիւն Համապարփակ եւ ընդլայնուած գործընկերութեան համաձայնագիրը եւ Հայաստանի կողմէ ֆրանսախօս երկիրներու նախարարներու խորհուրդի նախագահութեան ստանձնումը: Դեսպանը այս ծիրէն ներս կարելոր համարած է նաեւ Ֆրանսայի նախագահ Էմանուել Մաքրոնի սպասուող այցը Հայաստան:

Նախարարութեան հասարակայնութեան հետ կապերու վարչութեան հաղորդմամբ, Ժոնաթան Լաքրոյ խօսքով՝ Հայաստանի մէջ ներկայացուած ֆրանսական գործարարութիւնը ընդլայնուելու մտադրութիւն ունի: Դեսպանը աւելցուցած է, որ արդէն իսկ հասցուցած է հանդիպիլ որոշ ներդրողներու հետ, եւ կրնայ փաստել, որ ֆրանսացիները կը ցանկան ներդրում կատարել Հայաստանի մէջ՝ հաշուի առնելով նաեւ Հայաստանի արտահանման հնարաւորութիւնները դէպի եւրոպական, եւրասիական եւ իրանական շուկաներ:

«Մենք պատրաստ ենք ըլլալ Հայաստանի մէջ գործող ֆրանսական գործարարութեան կողքին, աջակցիլ անոր եւ բոլոր ջանքերը ուղղել այնպիսի միջավայրի եւ պայմաններու ապահովման, որոնք անհրաժեշտ են ֆրանսացի գործարարներուն Հայաստանի մէջ գործունէութիւն իրականացնելու համար», – նշած է նախարար Կարայեան:

ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԲ ՊԱՏՐԻԱՐԹԱՐԱՆԻ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

ՊՈԼԻՍ.- Երեքշաբթի, 21 Նոյեմբերի յետմիջօրէին, Պոլսոյ պատրիարքարանին մէջ գումարուեցաւ Եկեղեցական համագումար ժողով: Տեղապահ Գարեգին արք. Պեքճեանի նախագահութեամբ՝ Գումգարուի մէջ համախմբուեցան պատրիարքական աթոռի ենթակայ իոզելոր հայրերը: Մօտաւոր անցեալին, Կրօնական ժողովի Նիստին ընթացքին որոշուած էր կազմակերպել Եկեղեցական համագումարի Նիստ: Անոր նպատակն էր համարել Կրօնական ժողովի կազմէն պակասած անդամները:

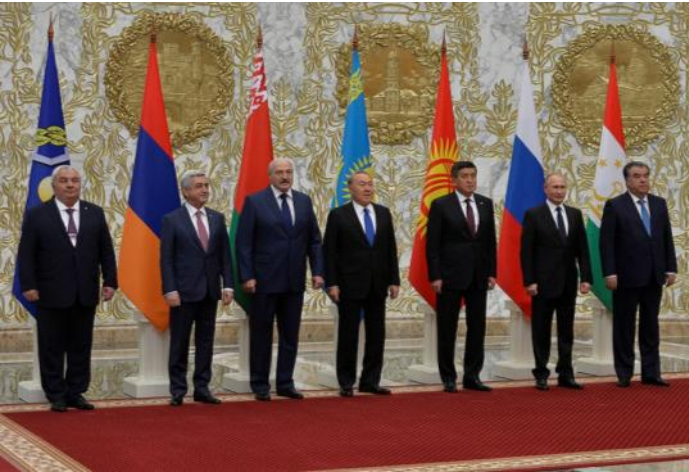
Համագումարի սկիզբը տեղապահ սրբազան հայրը հանդէս եկաւ բացման խօսքով: Կրօնական ժողովի ատենապետ Սահակ եպս. Մաշալեան անդրադարձաւ համագումարի նպատակին: Նորին սրբազնութիւնը մատնանշեց, որ Միւռնոն Ա. քիւյ. Այվազեան ներկայիս անկողինին կը ծառայէ, իսկ Եղիա Ա. քիւյ. Զերվանճեան հաստատուած է արտասահման: Հետեւաբար, անհրաժեշտութիւն յառաջացած է Կրօնական ժողովին շարքերը լրացնել:

Բաց քուէարկութեամբ կազմուեցաւ ժողովի դիւանը: Եղիշէ վրդ. Ուլքունեան ընտրուեցաւ ատենապետ, իսկ Տրդատ քիւյ. Ուզունեան՝ ատենադպիր: Չաքոն Ճ. վրդ. Օհանեան եւ Թաթուլ Ճ. վրդ. Անուշեան եղան քուէարկուեցան: Փակ քուէարկութեան արդիւնքով՝ Կրօնական ժողովի անդամ ընտրուեցան Չատիկ վրդ. Պապիկեան եւ Կորին Ա. քիւյ. Ֆեներճեան: Արդիւնքի հրապարակումէն ետք, նորընտիր տէր հայրը հանդէս եկաւ սրտի խօսքով մը:

Համագումարը աւարտին հասաւ տեղապահ սրբազան իոր աղօթքով:

«ԺԱՄԱՆԱԿ»

ԼՂ հիմնախնդիրը կարգաւորել միջազգային իրաւունքի սկզբունքներով, ՄԱԿ-ի կանոնադրութեան դրոյթներով հիման վրայ. ՀԱՊԿ

Հաւաքական անվտանգութեան պայմանագրի կազմակերպութեան անդամ պետութիւններու (ՀԱՊԿ) ղեկավարները հանդէս եկած են համատեղ յայտարարութեամբ, ուր իրենց աջակցութիւնը յայտնած են ԵԱՀԿ Մինսկի խումբի համանախագահներու՝ Լեւոնայի Ղարաբաղի հակամարտութեան կարգաւորման ուղղուած ջանքերուն: Այս մասին կը տեղեկացնէ ՀԱՊԿ-ի պաշտօնական կայքը:

«ԵԱՀԿ Մինսկի խումբի համանախագահութիւնը՝ ի դէմս Ռուսիոյ Դաշնութեան, Ֆրանսայի եւ Միացեալ Նահանգներու, միջազգային հանրութեան համապատասխան իրաւագիր ունեցող միակ կառոյցն է,

որուն առաքելութիւնն է աջակցութիւն ցուցաբերել քաղաքական-դիւանագիտական ուղիներով ԼՂ հակամարտութեան կարգաւորման», - նշուած է ՀԱՊԿ յայտարարութեան մէջ:

Նաեւ կ'ըսուի, որ ՀԱՊԿ անդամ պետութիւնները աջակցութիւն կը ցուցաբերեն ԵԱՀԿ Մինսկի խումբի համանախագահող երկիրներու հակամարտութեան կարգաւորման ուղղուած ջանքերուն, մասնաւորապէս միջազգային իրաւունքի սկզբունքներով եւ չափանիշներով, ՄԱԿ-ի Կանոնադրութեան դրոյթներով, ինչպէս նաեւ Հելսինկեան Եզրափակիչ ակտի հիման վրայ, որոնք մասնաւորապէս կը վերաբերին ուժի կամ ուժի սպառնալիքի չկիրառման, տարածքային ամբողջականութեան եւ ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքին:

«Կ'աջակցինք այն համաձայնութիւններու իրականացման, որոնք ձեռք բերուած են ԼՂ հակամարտութեան կարգաւորման վերաբերեալ 2016-2017 Վիեննայի, Ս. Փեթրոսպոլի եւ Ժընեւի մէջ գազաթնաժողովներու ծիրէն ներս եւ որոնք ուղղուած են թոյլ խուսափելու իրավիճակի սրացումէն, պահպանելու հրադադարը, հակամարտութեան գոտիին վրայ լարուածութիւնը տկարացնելու ուղղութեամբ յաւելեալ միջոցներու ձեռնարկելու եւ բանակցային գործընթացը անմիջականացնելու», - կը նշուի յայտարարութեան մէջ:

Նալպանտեան ստանձնած է Ֆրանսախօս երկիրներու Արտաքին գործոց նախարարներու համաժողովի նախագահութիւնը

26 Նոյեմբերին Փարիզի մէջ ընթացող Ֆրանսախօս երկիրներու նախարարներու համաժողովին Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Էտուարտ Նալպանտեան ստանձնած է 84 անդամ, ընկերակցած եւ դիտորդ պետութիւն ու կառավարութիւն միաւորող Ֆրանսախօս երկիրներու միջազգային կազմակերպութեան արտաքին գործոց նախարար-

ներու համաժողովի նախագահութիւնը:

Ըստ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնական կայքէջին, համաժողովի աւարտին տեղի ունեցած հանդիսաւոր արարողութեան Մատակասքարի արտաքին գործոց նախարար Անրի Ռապարինձական Հայաստանի արտաքին քաղաքական գերատեսչութեան ղեկավար Էտուարտ Նալպանտեանին փոխանցած է Ֆրանսախօս երկիրներու նախարարներու համաժողովի նախագահութիւնը:

«Այս պահին, երբ Հայաստանը ստանձնում է *Ֆրանսախօս երկրների* նախարարական համաժողովի նախագահութիւնը, հպարտութեան զգացում եմ ապրում Հայաստանի հանդէպ ցուցաբերուած այս պատուի համար: ՄԵԿ անգամ եւս ցանկանում եմ խորին երախտագիտութիւն յայտնել *Ֆրանսախօս երկրների* պետութիւնների եւ կառավարութիւնների ղեկավարներին *Ֆրանսախօս երկրների* XVII գագաթաժողովի անցկացումը մեր երկրին վստահելու համար», - ըսած է

Շարունակութիւնը էջ 6

Հայաստան - Յունաստան դիւանագիտական կապերու 25-ամեակին նուիրուած յիշարժան ձեռնարկ

ու աշխատանքները աշխարհագրական շրջանի մը՝ որ տասնամեակներ ծանօթ է հոն տիրող բազմատեսակ խնդիրներուն համար:

Առաջին բանախօսը՝ պատուոյ դեսպան Էմանուիլ Մեդալոքոնոմոսն էր, որ մշակեց «Բացում Յունաստանի եւ Հայաստանի դիւանագիտական կապերու» նիւթը: Բանախօսը՝ 1991-ին ստանձնած էր պրպտելու, ուսումնասիրելու եւ ձեւաւորելու այդ ուղղութեամբ ի գործ դնող բոլոր հնարաւորութիւններուն, կարելիութիւններուն եւ դրութիւններուն կարգաւորման պարտականութիւնը: Ան կանգ առաւ դիմագրաւած այն բոլոր խրդին ու բազմաթիւ խնդիրներուն առնչութեամբ որոնց գոյութիւնը՝ բնականաբար

արդիւնք էր այդ ժամանակաշրջանի խորհրդային Միութեան երկիրներու միջեւ տիրող գոյալիճակին: Ի վերջոյ անդրադարձաւ ՀՀ ԱԳՆ առաջին նախարար Ռաֆֆի Յովհաննէսեանի հետ իր ունեցած սերտ համագործակցութեան եւ արդիւնաւետ խօսակցութիւններուն մասին, որոնք օժտեցան եւ յանգեցան երկողմ իրերայաջորդ յաջող համաձայնութիւններով ու կ'ընդգրկէին բարեկամ երկու երկիրներու միջեւ նորաստեղծ դիւանագիտական հատուածին լիակատար ստեղծումը:

Յաջորդ բանախօս՝ նոյնպէս պատուոյ դեսպան՝ Լեոնիտաս Խրիսանթոփուլոս, զբաղեցաւ «Յուշեր եւ փորձառութիւններ ՀՀ մէջ առաջին Յունաստանի դեսպանի կողմէ» նիւթով: Նախ ան յայտնեց թէ, համաձայն իր ինքնական առաջարկին եւ փափաքին նշանակուած էր որպէս ՀՀ մէջ Յունաստանի առաջին դեսպանը: Ինքը եւս կրեց այն շրջանի երկրին մէջ տիրող բիւր դժուարութիւնները, որոնք արդիւնք էին ընդհանրապէս Թուրքիոյ կողմէ յարուցած խոչընդոտութիւններուն: Խօսեցաւ նաեւ հայկական դրամանիշի որդեգրման աշխատանքներուն մասին, այսինքն 1 դրամ=200 ռուպլի հաւասարութեամբ: Լայնօրէն անդրադարձաւ այդ նախնական տարիներուն՝ Յունաստանի կատարած նեցուկին եւ առատաձեռն օգնութեան մասին, ինչպէս՝ ռազմական, մարդասիրական, տնտեսական եւ այլ մարզերու կապակցութեամբ: Վերջաւորութեան, ան դիրքորոշուեցաւ Արցախի պատերազմին շուրջ նշելով՝ թէ Արցախը անկասկածելիօրէն հայկական տարածք է եւ հիմնահարցին լուծումը յաջողելու է միայն խաղաղ միջոցներով: Ներկաներուն ուշադրութեան արժանացաւ յարգելի եւ փորձառու բանախօսին այն տեսակետը, թէ եթէ երբեք յաջողէր 1993-ի հասարակարկի պատրաստած պետական հարուածը ՌՀ նախագահ Ելցինի դէմ, զինք առաջին ճանաչողը եւ ընդունողը բնականաբար պիտի ըլլար Թուրքիան, որու յաջորդ քայլը պիտի ըլլար

Ընթացիկ տարուայ՝ ինչպէս նաեւ յառաջիկայ տարուայ ըլլալիք զանազան ամեակներու շարքին, Չորեքշաբթի, Նոյեմբեր 22-ի երեկոյան Կ.Պոլսեցիներու Մշակութային կեդրոնի (Աթէնք) շքեղ հանդիսարանին մէջ, պատշաճօրէն տեղի ունեցաւ՝ կազմակերպութեամբ Հայ-Յունական բարեկամութեան Միութեան, բարեկամ երկու երկիրներու (Յունաստան, Հայաստան) միջեւ քաղաքադիւանական պաշտօնապէս եւ ամբողջովին հաստատման 25-ամեակը: Նախ տեղին է նշել, թէ նշեալ Միութեան ըլլալ վարչական կազմը կամ անդամակցութեան մեծամասնութիւնը՝ կը բաղկանայ հայ-յունական բարեկամութիւնը ջատագովող եւ յետապնդող գիտակից ու զարգացումով օժտուած երիտասարդներ:

Օրուայ բանախօսները՝ ուշադրութեամբ զտուած երեւելի ու յայտնի երեք անձնաւորութիւններ էին, հրաւիրուած՝ իրենց մարզին ու պաշտօնին վերաբերող նիւթեր մշակելու եւ ներկայացնելու հետաքրքիր ներկաներուն: Ինչպէս. --

ա) Պատուոյ դեսպան՝ Էմանուիլ Մեդալոքոնոմոս, «**Յունաստանի եւ Հայաստանի դիւանագիտական կապերու հաստատման սկզբնաւորութիւն**»՝ նիւթը:

բ) Պատուոյ դեսպան՝ Լեոնիտաս Խրիսանթոփուլոս, «**Յուշեր եւ փորձառութիւններ առաջին Յունաստանի դեսպան Հայաստանի մէջ**»՝ նիւթը:

գ) Ձեռնարկը կազմակերպող Միութեան ատենապետ, ռազմավարական փորձագետ-խորհրդատու եւ հրապարակախօս՝ Նիքոս Լիդերոս, «**Հայկականութեան եւ Հելլենիզմի կապերը**»՝ նիւթը:

Կ.Պոլսեցիներու Միութեան ատենապետ Նիքոս Ուզունօղլուի հակիրճ բացման խօսքէն վերջ, ձեռնարկը վարելու պարտականութիւնը ստանձնեց Միութեան ատենադպիր Անտոնիս Փալիտիս: Երկուքն ալ հանդէս եկան դրուատելով Հայաստանի եւ Արցախի կիրարկած հաւասարակշռութիւնները հաստատ ու խաղաղ պահելու կեցուածքը, ջանքերը

Հայոց ցեղասպանության մասին «խոստումը» ֆիլմի բեմադրիչը պատմած է՝ ինչո՞ւ ֆիլմը այդպես անուանած է

Հայոց ցեղասպանության մասին պատմող հոլիվուդյան «խոստումը» ֆիլմի բեմադրիչ Թերի Ճորձ Ֆրանսական **«Nouvelles d'Arménie»** պարբերականին տուած հարցազրույցի ժամանակ պատմած է, թե ինչո՞ւ «խոստում» անուանած է ֆիլմը:

Ան նշած է, որ ֆիլմի վերնագրին տակ կայ միաժամանակ երեք «խոստում»:

«Առաջին խոստումը ամենապարզն է՝ խոստումն է, որ Միքայելը տուա Մարային: Երկրորդը՝ Զրոք Զրքորեանի ինքն իրեն տուած խոստումը ֆիլմ նկարահանելու մասին: Եւ երրորդը՝ հայերու ապրելու խոստումն է», – ըսած է Ճորձ:

Ան նաեւ նշած է, որ ֆիլմի նկարահանման համար զինք ոգեշնչած է հայ ժողովուրդի փրկուելու ու գոյատեւման փաստը, ինչպէս նաեւ այն, որ հայերը ցանկացան պատմել այդ մասին ամբողջ աշխարհին:

Յիշեցնենք, որ **օսքարակիր** բեմադրիչ Թերի Ճորձի ֆիլմին անդրանիկ ցուցադրութիւնը տեղի ունեցած է այս տարուան Ապրիլին: Շարժանկարին գլխաւոր դերակատարներն են Զրիսթիլն Պէյլ, Օսքար Այզեք եւ Շառլոթ լը Պոն:

Հայաստան - Յունաստան դիւանագիտական կապերու 25-ամեակին նուիրուած յիշարժան ձեռնարկ

Շարունակութիւն էջ 5-էն

անշուշտ յարձակիլ Հայաստանի վրայ:

Երրորդ բանախօսը՝ կովկասեան ռազմագիտական ոլորտի խորհրդատու եւ դասախօս Նիքոս Լիդերոս, ընտրած էր խօսելու «Հայկականության եւ հելլենիզմի հասարակ կապը» սիւթին մասին: Բանախօսը՝ ներկաներուն փոխանձեց իր գաղած տպաւորութիւնները եւ փորձառութիւնները Հայաստան եւ Արցախ 2007-ի, 2008-ի եւ 2012-ի կատարած այցելութիւններէն: Շեշտեց թէ, Արցախը Հայաստանի անկախացման բնական շարունակութիւնն է: Յաջորդաբար, ոյժգնօրէն անդրադաձաւ թէ հայերու եւ յոյներու կապերը եղած են միշտ զօրաւոր եւ այդ, որովհետեւ երկու ժողովուրդները ունին հասարակ բազում կետեր: Բանախօսութեան իր բաժինը ամբողջացնելէ առաջ՝ ըսաւ թէ երկու պետութիւններու միջեւ բարեկամական համաձայնագրեր ստորագրելու անհրաժեշտութիւն չէ եղած երբեք, քանի այդ ինքնին տուեալ մըն է: Խօսքը վերջացուց ըսելով թէ երկու ազգութիւնները թշնամի չեն եղած երբեք:

Բանախօսութիւններու եւ պարունակութեամբ հարուստ ձեռնարկը՝ իրենց ներկայութեամբ պատուեցին Յունաստանի մէջ ՀՀ արտակարգ եւ լիազօր դեսպան՝ Տիար Ֆատէյ Չարչօլլեան, Յունաստանի ԱԳ Նախարարութեան Կովկասեան հարցերու պատասխանատու՝ Կոստանթինոս Զաքիուսիս, Նոյն Նախարարութենէն բարձրաստիճան այլ պաշտօնատարներ, պոնտական եւ ասորական տեղական միութիւններու ատենապետներ եւ ներկայացուցիչներ, հայ եւ յոյն մամուլի ներկայացուցիչներ, «Հայ Կեանք» ե-պարբերականի պատասխանատուներ, Պէյրութի «Ծաղիկ» գրական ազգային շաբաթաթերթի խմբագրապետ՝ Յակոբ Տիւնեայեան, որ աշխատանքային այցով Աթէնք կը գտնուէր, հայ եւ յոյն բազմաթիւ ներկաներ:

Պատկառելի եւ ազգային առումով շահաւետ սոյն ձեռնարկը հասաւ իր աւարտի ու վստահաբար ներկաները մեկնեցան սրահէն տոգարուած ու լեցուն ներքին գոհունակութեամբ:

Խ.Հ.Ա.

Նալպանտեան ստանձնած է ֆրանսախօս երկիրներու Արտաքին Գործոց Նախարարներու համաժողովի Նախագահութիւնը

Շարունակութիւն էջ 4-էն

Նալպանտեան, շարունակելով. – «Մենք գիտակցում ենք, թէ ինչպիսի վիթխարի աշխատանք է մեզ սպասում: Առաջին հերթին, հարկաւոր է ապահովել Գազաթաժողովի յաջողութիւնը՝ կազմակերպչական առումով: Այս ուղղութեամբ ակնկալում ենք սերտօրէն համագործակցել Մատակասքարի Նախագա-

հութեան, Ձեզ հետ, տիկին Գլխաւոր քարտուղար, ինչպէս նաեւ **Ֆրանքոֆոնիայի** անդամ պետութիւնների եւ կառավարութիւնների հետ»:

Հայաստանի արտաքին գերատեսչութեան ղեկավարը շնորհակալութիւն յայտնած է Մատակասքարի իր գործընկերոջ՝ Նշելով, որ այսուհետ Հայաստանին եւ Մատակասքարին կը միացնեն ինչպէս պատմական, այնպէս ալ խորհրդանշական կապեր:

ՄԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹԵԱՆ 30-ԱՄԵԱԿ

ՅԱԿՈԲ ՊԱԼԵԱՆ

Բոլոր ժողովուրդներու պատմութեան մէջ կան եական նշանակութիւն ունեցող իրադարձութիւններ, նուաճումներ: Անոնք անպակաս են նաեւ մեր պատմութեան մէջ, եւ երաշխաւորած են մեր երթը, ըրած են այնպէս՝ որ տեւենք մեր ինքնութեամբ, չըլլանք պատմութեան մէջ յիշուող անցեալի ժողովուրդ եւ երկիր: Անոնց մասին յաճախ կը խօսինք, Գիրերու Գիւտէն մինչեւ Հայաստանի անդրանիկ եւ ներկայ անկախ հանրապետութիւններու ամեակները, կարծեք կ'որ թուականները յաւելեալ իրաւունք կը բերեն կամ կ'առաջնորդեն յանձնառութեան:

Կայ քաղաքական եւ բարոյական մեծ նշանակութիւն ունեցող իրականացում մը, որուն տեղական եւ զգացական վերաբերումները մասնակիի շապիկ պէտք է հազցնեն: Այդ իրականացման մասին պէտք է խօսիլ, յաճախ խօսիլ մեր ժողովուրդին, համոզելու եւ համոզուելու համար, որ պատմութեան օղակները չեն փակուած, հակառակ ուժի անարդարութեան վրայ հիմնուած միջազգային համաձայնութիւններու, որոգեգրուած օրէնքներու, նենգութիւններու, որոնց յաճախ կը պակսի բարոյականութեան եւ իրաւունքի կնիքը:

Այդ ազգային-քաղաքական մեծ իրականացումը մեր ժողովուրդին ձեռք բերած ԱՐՑԱԽԻ ազատագրական պայքարի յաջողութիւնն է, որուն մասին երբ կը խօսինք պէտք է արձանագրենք հիմնական նշանակութիւն ունեցող հետեւեալ հաստատումը. **ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՐԴԸ ԱՄԵԼԻ ԶԱՆ ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԱՐԱՄԵԱԿԵ Ի ՎԵՐ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄՆ ԸԼԼԱՆՈՎ ՀՈՂ ԶԿՈՐՄԱՆՈՒՄ ԵՒ ԿՈՐՍՈՒՄԸՆ ԿԵՐՍՏԻՆ ԴԱՐՁՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆ:**

Այս իրադարձութիւնը մամուլին նիւթ հայթայթող եւ համայնքներու հանրային կարծիքը զբաղեցնող զանազան ձեւերով ցեղասպանութեան ճանաչումներու բարոյական միախառնութիւններէն տարբեր որակ է:

Օրին, Վազգէն Ա. ամենայն հայոց կաթողիկոսը քաջաբար խօսած էր «Էնտիի հողեր»-ու մասին: Այդ հողերը այսօրուան ազատագրուած Արցախն են: Արամ Ա. կաթողիկոս, հակառակ վերապահութիւններու, աշխարհին յիշեցուց, որ «Էնտիի հողեր» կան սահմանին միւս կողմը, որ դատ ունինք:

Ֆրանսացիները, 1870-ի Գերմանիոյ դէմ պարտութենէ ետք, տեւաբար իրենց աչքերը յառած կը պահէին Վոժ լեռներու հեռուի կապոյտ գիծին, այդպէս ալ հայոց աչքերը յառած կը մնան, պէտք է որ մնան Արարատին եւ անկէ անդին տարածուող հայաշխարհին, մինչեւ կապուտակ Վանայ Ծովակ, մինչեւ հացառատ Մշոյ դաշտ, մինչեւ Սասուն... Կարելոր է մնալ պատնէշի վրայ եւ յոյսը պահել պատնէշի վրայ:

Ազատագրուած Արցախը քանդած է տեղատուութեան եւ պարտուողականութեան թապոլն: Ան

բռնագրաւուած Արեւմտահայաստանի ազատագրութեան օրինաչափ praxisն է: Այս ըմբռնումը տիրապետող կ'ըլլայ՝ Հայաստան եւ սփիւռք-(ներ), ոչ միայն որպէս թերթ մրոտելու եւ բարձրախօսներով սրահներ զուարճացնելու համար: Արցախ պատրաստ եղաւ պատմութեան հանգուցային պահուն, եղաւ յանձնառու: Հայաթափուած Հայաստանէն հայրենահանուած ազգը, անոր ժառանգները, զոր կը կոչենք սփիւռք-(ներ), որ յաւերժական պիտի չըլլայ համաշխարհայնացման հալոցին մէջ, melting pot-ին մէջ, ինչպէ՛ս պատրաստ պիտի ըլլան այն պահուն, երբ պատմութիւնը օղակ պիտի փոխէ եւ յանձնառութեամբ ներկայ պիտի ըսեն պատմութեան ձայնին, սոսկ հանդիսատես պիտի չըլլան:

Այնպէս է պատմութեան ընթացքը, որ բռնագրաւողը ուշ կամ կանուխ պիտի առերեսուի իր կողմէ անիրաւուած ժողովուրդներուն հետ: Այնպէս է պատմութեան ընթացքը, որ ժողովուրդները կ'ընթանան ինքնորոշման ուղիով, կը սրբագրուին բիրտ ուժի չարիքները, անոնք ըլլան զաղութարարական թէ այլ:

Այսօր, Հայաստան, Արցախ եւ սփիւռք-(ներ) միջազգային հրապարակի վրայ հեռանկարային որակով քաղաքական աշխատանք կրնան տանիլ, պէտք է տանին:

Ունինք այդ մարդկային, իմացական եւ տնտեսական ուժը:

Ի՞նչ կ'ըսէ ամէն օր գրուող պատմութիւնը եւ ինչպէ՛ս մենք պիտի գրենք մեր պատմութիւնը:

Զանի մը օր առաջ սերպ գորավար Ռադօ Մլատիչ Միջազգային Արդարադատութեան ատենակին կողմէ ցկեանս բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, ցեղասպանական ոճիր գործած ըլլալու մեղադրանքով, ընդդէմ Սրբաբնիքայի հազարաւոր իսլամներուն: Դատավճիռը բաղկացած է 1008 էջերէ: Դատաւոր Ալֆոնս Օրիէ եզրակացուցած է, որ «ամբաստանեալին կողմէ գործուած ոճիրները կը դատուին մարդկութեան ծանօթ ամենէն ատելալաւներու շարքին»:

Պատմութիւնը կրնայ՝ մոռացման քար դնել մէկուկէս միլիոն քրիստոնեայ հայերու դէմ գործուած ցեղասպանական ոճիրին վրայ:

Ինչո՞ւ ատրպէյճանական նոյնատեսակ ոճիրները չհասան Միջազգային Արդարադատութեան Ատենան, ինչո՞ւ չկարողացանք հոն հասցնել:

Զանի ըսուած է որ այդ ոճիրները անժամանցելի են, ինչո՞ւ այդ ճիգը այսօր չընել:

Փաստերը բազմաթիւ են: Սամուէլ Շահմուրատեան թղթածրար կազմած էր: Վկայութիւններ հաւաքած էր: Այդ թղթածրարը այսօր կարծեք մոռցուած է հայ քաղաքական գործիչներուն կողմէ, բացակայ է բանակցողներու թղթապանակէն: Ինչո՞ւ չենք այժմեականացներ այդ տուեալները եւ չենք դնել

ՄԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹԵԱՆ 30-ԱՄԵԱԿ

Ճարուևակութիւն Էջ 7-Էն

բանակցութիւններու սեղանին վրայ: Ինչո՞ւ չենք տանիր Միջազգային Արդարադատութեան Ատենա: Այդ փաստերու մասին կը խօսի Նաեւ պելոռուս Սվետլանա Ալեքսիեւիչ, գրականութեան նոպելեան դափնեկիր: Անոր գիրքին մէջ արձանագրուած վկայութիւնները աւելի քան բաւարար են, անկախ մեր կողմէ հրապարակուածներէն, որոնց գումարով կրնանք դիմել Ռադօ Մլատիչը դատապարտած Միջազգային Արդարադատութեան Ատենա:

Սվետլանա Ալեքսիեւիչի գրականութեան մասին գրած եմ: Ինչ որ ըսած է, աւելի լայն տարածում կու տայ Արցախի մէջ ատրպէյճանցիներու կողմէ գործուած մարդկութեան դէմ ոճիրներուն, քան ներքին սպառնալիքի համար մեր սեւցուցած էջերը: Գրած էի.

Սվետլանա Ալեքսիեւիչի գիրքի քանի մը էջը համաշխարհային տարածում կու տայ ատրպէյճանական չարագործութեան, պետական եւ աւելի ցեղային-ծինային տարագում մը տալով ժողովուրդի մը ոճրամիտ վերաբերումին ուրիշ ժողովուրդի մը դէմ:

«Պաքուի մէջ կ'ապրէինք ուր յարկանի շէնքի մը մէջ: Առաւօտ մը, հայ ընտանիքները խմբեցին բակը... Անոնց շուրջ հաւաքուեցան մարդիկ, եւ բոլորը, մէկ առ մէկ, իրենց ձեռքին ինչ որ կար, անով հարուածեցին զանոնք: Հինգ տարեկան մանչուկ մը, զարկաւ իր ձեռքի պզտիկ բահով: Եւ ատրպէյճանցի պառաւ կին մը անոր գլուխը շոյեց...»

«...Մեր բարեկամները ատրպէյճանցի էին, Նաեւ անոնք, բայց մեզ թաքցուցին իրենց մառանը: Մեզ ծածկած էին խառնիխուռն ամեն բանով, խաւաքարտերով... Մեզի ուտելիք կը բերէին գիշերով...»

«Առաւօտուն երբ աշխատանքի կ'երթայի, դիակներ կային փողոցներուն մէջ, երկարած գետինը կամ Նստած պատի մը կռնած, կարծեք ողջ ըլլային: Ոմանք ծածկուած էին սաւանով մը, ուրիշներ ոչ: Ժամանակ չէին ունեցած այդ ընելու: Շատեր մերկացուած էին: Այրերը ինչպէս Նաեւ կ'իները... Անոնք որոնք Նստած էին, չէին մերկացուած, ժամանակ չէին ունեցած զանոնք շտկելու...»

«Առաջ կը խորհէի, որ տաճիկները մանուկի պէս էին, ոչ ոքի չարիք կրնային ընել: Վեց ամիս ետք, Նոյնիսկ աւելի շուտ, ոչ Տուշմաթէն կը ճանչնայինք ոչ ալ մարդիկը: Դիարանները կը յորդէին: Առաւօտուն, լերդացած եւ չորցած արեան դոնդողներ կային կուարի վրայ, հոն կը մնային մինչեւ որ կոխկրտուէին... Կարծեք սառած հիւթի դոնդող ըլլային...»

«Օրեր շարունակ մեր տան առջեւէն ցուցանակներով տողանցեցին. «Մահի Հայերուն»: Այրեր եւ կիներ: Ծերեր եւ երիտասարդներ: Սանձագերծուած ամբոխ մը, ոչ իսկ մէկ մարդակային դիմագիծ կար: Թերթերը լեցուն էին պզտիկ ծանուցումներով. «Կը փոխանակեմ երեքսենեականոց բնակարան մը

Պաքուի մէջ, որեւէ բանով ռուսական քաղաքի մը մէջ:» Մեր բնակարանը վաճառեցինք երեք հարիւր տոլարի: Սառնարանի մը գինը: Եթէ այդ գինով չծախէինք, կը սպանուէինք...»

«...Մենք մեր բնակարանի դրամով ինծի համար չինական տուտուն մը (վերարկու) մը գնեցինք եւ բուրդով մոյկեր ամուսինսի համար: Կահոյքը, գորգերը, ամանեղէնները... Ամեն բան ձգեցինք»:

«...Ոչ լոյս կար ոչ կազ... ոչ ջուր... Շուկան գիները բանդագուշանք էին: Մեր տան մօտ կրպակ մը բացուեցաւ: Հոն կը ծախէին միայն մեռելներու համար ծաղիկներ եւ ծաղկեպսակներ...»

«...Գիշերուան ընթացքին, դրացի շէնքի մը պատին վրայ գրած էին. «Դողացէ՛ք, աղբ Ռուսեր»: Զրահապատներու ձեր գիւնուրները ոչինչ կրնան ընել ձեզի համար»: Ռուսերը, որոնք պատասխանատու պաշտօններ ունէին, գործէ արձակուած էին: Փողոցներու ամեն անկիւնի վրայ կը կրակէին... Շատ արագ քաղաքը Նոյնքան կեղտոտ դարձաւ որքան քիշլաք մը (կովկասեան գիւղ մը): Այս այլեւս օտար քաղաք մըն էր: Խորհրդային քաղաք մը չէր...»:

Ծաւալուն հատոր կարելի է կազմել ատրպէյճանական ցեղասպանական-ոճրային վերաբերումներու մասին, Նոյնիսկ Արցախի ազատագրական շարժումէն առաջ: Պետք է յիշել եւ յիշեցնել, որ ուսուցիչը իր հայ աշակերտը մորթած էր եւ բացատրած, որ ինք չարագործ չէր, հայ կը մորթէր: Պետք է յիշել, Ատրպէյճանի համայնավար կուսակցութեան երկորդ քարտուղար Պոլեանէշքոն, որ կը սպառնար գնացքներով երկրէն դուրս դնել հայերը, ատրպէյճանցի գիւնուրը հայ սպայ սպաննած էր, երբ երկուքն ալ կը գտնուէին Հունգարիա Նոյն աշխատանքային ծրագրին մասնակցելու համար, ոճրագործը կրցած էր Ատրպէյճան վերադառնալ եւ որպէս հերոս ընդունուիլ, փաստելով, որ հայութեան դէմ ոճրային վերաբերումը պետական բնոյթ ունէր, այսինքն պետութիւնը մեղսակից էր: Դեռ կարելի է յիշել Սումկայիթի ոճիրները, հայ վարորդներու սպանութիւնները:

Նաեւ այսօր, հակառակ հաստատուած գիւնդադարին, դիպուկահարներ, միջազգային դատերու աչքին առջեւ, հայ գիւնուր կը սպաննեն:

Մինսքի խումբի համանախագահներուն պետք է տրուի այս ամբողջական թղթածրարը, եթէ արդէն չեն գիտեր: Այն ատեն ո՞վ եւ ինչպէ՞ս ինքնիրեն թոյլ կրնայ տալ ըսելու, որ Արցախ պետք է վերադառնայ «Ատրպէյճանի կազմի մէջ»...:

Ատրպէյճան պետութիւնը պետք է ներկայանայ Միջազգային Արդարադատութեան Ատենա, ինչպէս Ռադօ Մլատիչը: Հաւանօրէն դատավճիռը 1008 էջ չ'ըլլար, այլ քան մը անգամ 1008 ... Արցախի հարցի քաղաքական լուծումը կրնայ անցնիլ նման վճիռէ մը, եւ ոչ թուրիզմի վերածուած շատախօսական երթեւեկէ...:

ՄԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹԵԱՆ 30-ԱՄԵԱԿ

Շարունակություն էջ 8-էն

Այս կրակի բովեն անցած ազատագրուած Արցախի պետութեան երեսնամեակն է: Նոր ժամանակներու հայու ինքնութեան եւ հպարտութեան վերականգնումի պատուանդանը: Ապագայի տեսլականներու եւ նախաձեռնութիւններու հիմքին պէտք է միշտ առաջնորդուիլ Արցախով եկած քաղաքական հիմնական գաղափարով, որ երկու հազարամեակ տեւաբար հող կորսնցնելէ ետք **ԱՉԳԸ ՀՈՂ ԱՉԱՍԱԳՐԵՑ**: Այս է երեկ դեռ երազ համարուած ազգային վերականգնումի գաղափարական բերդը:

Բայց յուզումն եւ հոգեպարարն ետք հարկ է խօսիլ ազգային-քաղաքական պարտականութեան եւ պարտքի մասին: Վերանկախացած Հայաստանի Հանրապետութիւնը (100-ամեակ) եւ Ազատագրուած Արցախը (30-ամեակ) չեն կրնար ապրիլ միայն Փոթոմաքի ափի քաղաքական տեսակցութիւններով, Պեվըրիի Հիլզի նախանձ շարժող հայերու բարեսիրական հայրենասիրութեամբ, ոչ Էյֆելի շուրջ ճաշկերոյթներու եւ երգահանդեսներու ընթացքին ձեռք բերուած հայասիրական յայտարարութիւններով, ոչ ալ ամառնային թուրիստական իրարանցումներով:

Կը յիշեմ մեր յառաջացած տարիքի ուսուցիչը, 1918-էն առաջ քիմիագիտական դոկտոր Գեղամ Երամեանը, որ իր վկայականը շակած գացած էր Հայաստան, հասկցած ըլլալով, որ հոն էր իր տեղը եւ հոն օգտակար պիտի ըլլար ինք: Օրինակելի:

Հայաստան չէր գացած որպէս հետաքրքիր եւ լուսանկարուելու խենթ զբօսաշրջիկ:

Հայաստանի եւ Արցախի նկատմամբ ազգային-քաղաքական պարտականութիւն եւ պարտք ունի հայը, Գեղամ Երամեանի օրինակով, որ հայրենատիրութեան միւս եւ ոսկոր տուող հայրենադարձութիւնն է: Ինչո՞ւ հայկական կազմակերպութիւնները եւ քաղաքական ղեկավարութիւնները չեն կազմակերպեր հայրենատիրական եւ հայրենադարձութեան քաղաքականութիւնը, որուն գնահատումը կ'ըլլայ թիւ-թուանշանով: Համաժողովներու մասնակցողները օր մը պիտի ըսեն, թէ քանի հազար անձերու բնակութիւնը ապահովեցին Արցախ եւ Հայաստան, միշտ գիտնալով՝ որ երկիր մը հայրենիք է իր ժողովուրդով:

Ամեակներու հռետորական հանդիսութիւններու ընթացքին առարկայական տուեալներով պէտք է ըսել, առանց ոտքի քնացնող ճապկումներու, թէ ի՞նչ կ'ընենք վաղուան համար: Նախագահ Սերժ Սարգսեան խոստացած է Հայաստանի բնակչութեան թիւը հասցնել չորս միլիոնի, պէտք է ըսէ՝ ոչ միայն Երեւանի: Սփիռքի հայկական կազմակերպութիւնները, իրենց կարգին, պիտի ըսեն, թէ յառաջիկայ տարի, տարիներուն, քանի հազար հայերու Հայաստան եւ Արցախ վերադարձը պիտի իրականացնեն, անոնք ըլլան աշխատաւորներ, վկայեալներ, ձեռներէցներ, դրամատերեր եւ արուեստագետներ:

Այս վերադարձն է Հայաստաններու վերականգնումի եւ վերամիացման անկեղծիք եւ ճշմարիտ ուղին: Ազգային ղեկավարումը շորորալու երգ ու պարէն պէտք է ազատել եւ ոտքի կանգնեցնել յաջորդ հազարամեակներու տեսիլքով:

Միջազգային Արդարադատութեան Ատեանը համաժողովային դեր ունի եւ ըստ այնմ պէտք է վերաբերիլ:

Հայրենատիրութիւնը օտարներու որբահաւաքով եւ դեղի ու սնունդի մատակարարումով չ'իրականանար:

Ազգային ղեկավարումը հայ գիրերու Մեսրոպեան յեղափոխութենէն ետք ազգին պէտք է ընծայէ ուրիշներէ չակնկալուած մեր նոր օրերու եւ վաղուան հեռանկարային յեղափոխութիւնը, որ Նոր Չելանտա նստողները Արարատի գագաթին տնկուած մոմի լոյսով չի ջերմացներ:

Լաւ պիտի ըլլայ ամեակները հրավառութեան չվերածել:

Տեսիլք ունենալ եւ գայն գործի վերածել:

Եթէ յաջողեցանք պատմութեան ծուռ անիւը շրջել Արցախ Հայաստանի մէջ, ոչ մէկ պատճառ կայ, որ ան իր ճիշդ հունը չգտնէ Արեւմտահայաստան հայաշխարհի մէջ:

Հայրենիք

Հայկական քոչարին՝ ԵՌԻՆԵՍՔՕ-ի ոչ նիւթական ժառանգութեան ցանկին մէջ

Հայկական քոչարին ընդգրկուած է ԵՌԻՆԵՍՔՕ-ի մարդկութեան ոչ նիւթական մշակութային ժառանգութեան ցանկին մէջ: Այս մասին կը յայտնէ կազմակերպութեան Twitter-ի պաշտօնական էջը:

Քոչարի պարը հայկական ոչ նիւթական մշակութային ժառանգութեան բնութագրական դրսեւորումներէն է եւ տարածուած է Հայաստանի Հանրապետութեան ողջ տարածքին ու հայկական սփիւռքի մէջ:

ԵՌԻՆԵՍՔՕ-ի մարդկութեան ոչ նիւթական մշակութային ժառանգութեան պահպանութեան հարցերով միջկառավարական յանձնաժողովի ամենամայ նստաշրջանը տեղի կ'ունենայ Դեկտեմբեր 4-9:

Թուրքիոյ մէջ գտնուող հայկական դպրոցները կը պայքարին իրենց գործունէութիւնը շարունակելու համար. «Հուրիէթ»

Թուրքիոյ մէջ 1920-ական թուականներուն գործող, ազգային փոքրամասնութիւններուն պատկանող 138 դպրոցէն այսօր մնացած են միայն 24-ը: Թրքական «Հուրիէթ» պարբերականը անդրադարձած է երկրին մէջ գործող ազգային փոքրամասնութիւններուն պատկանող դպրոցներու վիճակին եւ արձանագրած, որ անոնցմէ շատերը այսօր փակման վտանգի առջեւ են:

Ըստ պարբերականին՝ դպրոցներէն շատերը, որոնք կը գոյատեւեն միայն նուիրատուութիւններու հաշուին, եթէ այլ ֆինանսաւորում չունենան եւ «շահ չհետապնդող կազմակերպութեան» կարգավիճակ չստանան, ապա կը փակուին:

Յօդուածին մէջ ազգային փոքրամասնութիւններու ներկայացուցիչները ներկայացուցած են այս ոլորտին մէջ իրենց առջեւ կանգնած դժուարութիւնները:

Հայկական Դադեան դպրոցի նախկին հիմնադիր խորհուրդի անդամ Արսէն Արշըք ներկայացնելով Թուրքիոյ մէջ գործող հայկական դպրոցներու վիճակը՝ ըսած է.

«Այսօր Թուրքիոյ մէջ կայ մօտ 60 հազար հայ: Եթէ 1950-ական թուականներու վերջերը մենք ունէինք 25 դպրոց եւ 9 հազար աշակերտ, ապա այսօր ունինք 16 դպրոց եւ 3 հազար աշակերտ: Երկրին մէջ կրթութեան ոլորտին մէջ կատարուած փոփոխութիւնները բացասականօրէն ազդած են նաեւ մեր դպրոցներուն վրայ: Զանի որ աւագ դպրոցներ ու համալսարաններ ընդունուելու համար քննութիւնները տեղի կ'ունենան կեդրոնացուած համակարգով, ծնողները կը ցանկան, որ նոյնիսկ բնագի-

Գերմանիոյ Քէօլն քաղաքին մէջ Հայոց Յեղասպանութեան գոհերու յիշատակին խաչքարի զետեղում

Գերմանիոյ Քէօլն քաղաքին մէջ, Նոյեմբեր 18-ին, տեղւոյն հայ համայնքին նախաձեռնութեամբ, զետեղուած է խաչքար մը՝ ի յիշատակ Հայոց Յեղասպանութեան գոհերուն: Խաչքարը օծուած է ձեռամբ Գերմանիոյ Հայ առաքելական եկեղեցւոյ առաջնորդական փոխանորդ Սերուբէ վրդ. Իսախանեանի: Խաչքարը բարձրացուած է Ս. Փեթրերգայուրկէն հայ բարերար Հրաչեայ Պօղոսեանի միջոցներով: Այս մասին կը հաղորդէ Ֆրանսայի «Նոր Յառաջ»-ը:

Խաչքարի զետեղումը մեծ զայրոյթ պատճառած է քաղաքի թուրք համայնքին, որուն ներկայացուցիչը՝ Լեւենթ Թաշքըրան, թուրք մամուլին յայտնած է, որ տեղւոյն 32 թրքական միութիւններէն բաղկացած յատուկ նախաձեռնութիւնը՝ օրին այս նիւթով հանդիպումներ ունեցած է Քէօլնի քաղաքապետարանին հետ եւ հետեւած իրադարձութիւններու զարգացման: Բայց եւ այնպէս, հակառակ թրքական համայնքին ջանքերուն՝ յուշարձանը բարձրացուած է:

«Քէօլնի մէջ, ուր 100 հազարէ անէլի թուրք կ'ապրի, այդպիսի յուշարձանի բարձրացումը ներքին խաղաղութիւնը խաթարող քայլ կ'որակենք: Մենք քաղաքապետարանին այս որոշումը չենք ընդունիր եւ զայն կը համարենք հակաժողովրդական», - ըսած է ան:

Կապ Հրատարակութեան հետ:

hyegyank@gmail.com

տութեան եւ ուսողութեան ու նման առարկաները եւս դասաւանդուին թրքերէնով, թէեւ մենք իրաւունք ունինք ատոնք ուսուցանելու հայերէնով»:

Արսէն Արշըք անելուցած է, որ դպրոցներու միակ ֆինանսաւորումը նուիրատուութիւններն են, որոնք հազիւհազ կը փակեն ծախսերը:

ԱՄՆ 28-ՐԴ ՆԱԽԱԳԱՀ ՎՈՒԴՐՈ ՈՒԻԼՍՈՆԻ ԿԱՅԱՑՐԱԾ ԻՐԱԴԱՐԱՐ ՎՃԻՌԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹԵԱՍԲ

ՏԻԳՐԱՆ ՓԱՇԱՐԵԶԵԱՆ

Արեւմտեան Հայաստանի

Հանրապետության վարչապետ

2017 թ. Նոյեմբերի 22-ին լրանում է ԱՄՆ 28-րդ Նախագահ Վուդրո Ուիլսոնի կայացրած իրաւարար վճիռի 97-րդ ամեակը, որի ամբողջական անուանումն է՝ «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների Նախագահի որոշումը Թուրքիոյ եւ Հայաստանի միջեւ սահմանի, Հայաստանի ծով ելքի եւ հայկական սահմանին յարակից թուրքական տարածքի ապառազմականացման վերաբերեալ»:

Հայկական պահանջների ու իրաւունքների խնդիրները ներկայացուցել, քննարկուել եւ դրանց վերաբերեալ որոշումներ ընդունուել են 1920 թ.-ին՝ Փարիզի Խաղաղութեան վեհաժողովում, որոնք տեղ են գտել Նաեւ Սեւրի Խաղաղութեան պայմանագրում եւ ԱՄՆ Նախագահ Վուդրո Ուիլսոնի կայացրած իրաւարար վճիռում:

Առաջին համաշխարհային պատերազմի աւարտից յետոյ պատերազմում յաղթած պետութիւնները՝ Խաղաղութեան պայմանագիր մշակելու եւ կնքելու նպատակով հրաւիրեցին Փարիզի Խաղաղութեան վեհաժողովը, որն ընդհատուեալ տեղի ունեցաւ 1919 թ. Յունուարի 18-ից մինչեւ 1920 թ. Յունուարի 21-ը: Վեհաժողովին մասնակցում էին Մեծ Բրիթանիայի, Ֆրանսայի, ԱՄՆ-ի, Իտալիայի, Ճաբոնի, Պելճիգայի, Պրագիիայի, Յունաստանի, Լեհաստանի, Չեխոսլովակիայի, Սերպերի, Խորվաթների եւ Սլովենների թագաւորութեան, Ռումանիայի, Հնչագի եւ այլ երկիրների ներկայացուցիչներ: Խաղաղութեան հիմնական պայմանները ձեւակերպում էին Ֆրանսայի վարչապետ Զլեմանսոն, Մեծ Բրիթանիայի վարչապետ Լլոյդ Ճորճը եւ ԱՄՆ Նախագահ Ուիլսոնը:

1919 թուականի Փետրուարին Փարիզում գտնուող հայկական երկու պատուիրակութիւնները՝ Ազգային պատուիրակութիւնը Պօղոս Նուպարի գլխաւորութեամբ եւ Հայաստանի Հանրապետութեան պատուիրակութիւնը Աւետիս Ահարոնեանի, Ներկայացան դաշնակիցներին՝ խնդրելով ճանաչել հայերի ազգային պահանջները: Ֆրանսայի արտաքին գործերի նախարար Ս.Բիշոնը հայ պատուիրակներին առաջարկեց յուշագիր պատրաստել: 1919 թուականի Փետրուարի 12-ին ներկայացուեց «Հայկական պահանջների յուշագիր» հետեւեալ բովանդակութեամբ: Հայկական անկախ պետութեան ճանաչում՝ հայկական 7 նահանգների, Կիլիկիայի եւ Կովկասի Հայկական Հանրապետութեան հողամասերի միացումով:

1920 թուականի Յունուարի 19-ին վեհաժողով հրաւիրուեցին հայկական երկու պատուիրակութիւնների ղեկավարները՝ Պօղոս Նուպարը եւ Աւետիս Ահարոնեանը, որտեղ նրանց տեղեկացրին, որ Փարիզի Խաղաղութեան վեհաժողովը «տե ֆակ-

տո» ճանաչում է հայկական պետութեան անկախութիւնը: Անկախութեան ճանաչումը ձեւակերպուած էր այսպէս.

1) Դաշնակիցների Գերագոյն Խորհուրդը յայտարարութեամբ տեղեկացնում է, որ ճանաչում է Հայկական պետութեան կառավարութիւնը, որպէս փաստացի կառավարութիւն,

2) Որոշումաւ է, որ ճանաչումը չի կանխորոշում Հայկական պետութեան սահմանների հարցը:

Սեւրի Խաղաղութեան պայմանագրի 88-րդ եւ 89-րդ յօդուածներում նշուած է.

«Յօդուած 88. Թուրքիան յայտարարում է, որ ճանաչում է Հայաստանը, ինչպէս այդ բանն արդէն արել են Դաշնակից տերութիւնները, որպէս ազատ եւ անկախ պետութիւն»:

«Յօդուած 89. Թուրքիան եւ Հայաստանը, ինչպէս եւ Բարձր պայմանաւորուող կողմերը, համաձայնում են Էրզրումի, Տրապիզոնի, Վանի եւ Պիթիսի վիլայեթներում Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ սահմանատուումը թողնել Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների որոշմանը եւ ընդունել ինչպէս նրա որոշումը, նոյնպէս եւ այն բոլոր միջոցառումները, որոնք նա կարող է առաջարկել Հայաստանին դեպի ծով ելք տալու եւ յիշեալ սահմանագծին յարող օսմանեան բոլոր տարածքների ապառազմականացման վերաբերեալ»:

1920 թ. Նոյեմբերի 22-ին ԱՄՆ 28-րդ Նախագահ Վուդրո Ուիլսոնը ստորագրել է «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների Նախագահի որոշումը Թուրքիոյ եւ Հայաստանի միջեւ սահմանի... վերաբերեալ» Իրաւարար վճիռը եւ այն կնքել ԱՄՆ-ի մեծ կնիքով:

Դիւրին է նկատել, որ հայոց իրաւունքների մասով 1920 թ. ընթացքում Փարիզի Խաղաղութեան վեհաժողովում եւ Սան Ռեմոյի կոնֆերանսում ընդունուել են որոշումներ, որոնք տեղ են գտել. ինչպէս Սեւրի Խաղաղութեան պայմանագրում, այնպէս էլ ԱՄՆ Նախագահ Վուդրո Ուիլսոնի կայացրած Իրաւարար վճիռում: Այդ որոշումները կայացուել են, սակայն առ այսօր դեռ չեն իրականացուել:

Հայերին տրուած իրաւունքները պաշտպանելու եւ կեանքի կոչելու համար է, որ 2004–2014 թթ. ընթացքում ձեւաւորուում է ազգային-պետական խոր օրակարգ, երբ 2004 թ. Դեկտեմբերի 17–ին՝ Շուշիում, հիմնադրուում է Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդը: Նոյն օրն ընդունուում է հռչակագիր Արեւմտեան Հայաստանի հայերի ինքնորոշման իրաւունքի վերաբերեալ, իսկ 2007 թ.՝ հռչակագիր Արեւմտեան Հայաստանի հայերի իրաւունքների վերաբերեալ, որպէս Հայկական լեռնաշխարհի բնիկներ: 2011 թ. Փետրուարի 4–ին յայտարարուում է Արեւմտեան Հայաստանի Կառավարութեան կազմաւորման գործընթացի սկիզբը: 2014 թ. Յունուա-

«Արցախի Օրեր»-ը Եւրոպայի մէջ

ծակցութեան ընդլայնման գործին՝ ֆրանսական ու եւրոպական հանրութեան ներկայացնելով մեր երկիրը, անոր պատմութիւնը, մշակոյթը, տնտեսութիւնը եւ այլ բնագաւառներ՝ աւելցնելով, որ մեր բոլոր ձեռքբերումներու հիմքը Հայաստան-Արցախ-Սփիւռք կուռ եռամիասնութիւնն է:

Ձեռնարկի ընթացքին Բալո Սահակեան «Երախտագիտութիւն» մետալ յանձնած է Ֆրանսայի մէջ ՀՀ արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Վիգէն Զիթէչեանին՝ բարձր գնահատելով տարիներ շարունակ անոր մշտական աջակցութիւնը Արցախին եւ մասնակցութիւնը մեր հանրապետութեան տարբեր ծրագիրներու իրականացման գործին:

«Եւրոպայի մէջ «Արցախի օրեր»-ը տեղի կ'ունենայ առաջին անգամ, որու պատճառով պատասխանատուութիւնը կրկնակի է եւ սպասելիքները աւելի մեծ», - այս մասին նշած է Արցախի նախագահ Բալո Սահակեան Նոյեմբեր 20-ին Փարիզի մէջ «Ֆրանսայի մէջ Արցախի օրեր»-ու մեկնարկի առիթով կազմակերպուած հանդիսաւոր ձեռնարկի ժամանակ:

«Մենք համոզուած ենք, որ ծրագիրով նախատեսուած բոլոր ձեռնարկները պիտի իրականացուին պատշաճ մակարդակով: Համոզուած ենք, որովհետեւ ունինք հայրենասէր հայրենակիցներ եւ հաւատարիմ բարեկամներ, որոնք իրենց ներգրաւումով պիտի սատարեն բոլոր նախաձեռնութիւններու յաջողութեան», - Արցախի նախագահի աշխատակազմի տեղեկատուութեան գլխաւոր վարչութեան փոխանցմամբ՝ իր խօսքին մէջ շեշտած է նախագահ Սահակեան:

Ան յոյս յայտնած է, որ «Ֆրանսայի մէջ Արցախի օրեր»-ու կազմակերպումը իր կարեւոր լուծման պիտի ունենայ Ֆրանսայի հետ Արցախի փոխգոր-

ԱՄՆ 28-ՐԴ ՆԱԽԱԳԱՀ ՎՈՒԴԻՐՈ ՈՒԻԼՍՈՆԻ ԿԱՅԱՑՐԱԾ ԻՐԱԲԱՐԱՐ ՎՃԻՌԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

Ճարուհակութիւն էջ 11-Էն

րին, նախօրոք կայացած ընտրութիւններում, 41 երկիրներից ընտրողներ ընտրում են 64 պատգամաւորների, որոնց միջոցով ձեւաւորուում է Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Ժողովը (Խորհրդարանը), որն իր հերթին ընտրում է Արեւմտեան Հայաստանի նախագահ եւ հաստատում վարչապետի թեկնածութիւնը:

Մնում է միայն հաստատագրել, որ թէ Հայկական Հարցի վերջնական լուծման եւ թէ Մերձաւոր Արեւելքում կայուն ու երկարատեւ խաղաղութիւն հաստատելու համար հարկաւոր է կեանքի կոչել եւ իրականացնել, ինչպէս Սեւրի խաղաղութեան պայմանագրի յօդուածները, այնպէս էլ Հայաստան պետութեան վերաբերեալ կայացուած բոլոր որոշումները:

22.11.2017 թ.

Անձինք Նուիրեալք – Գ.

Հաուըրտ Գարակեօգեան Հաստատութեան 96-ամեակին առթիւ

Ազգանուէր բարերարներու հետքերով

ՆՈՒԱՐԴ ՄԱՏՈՅԵԱՆ-ՏԱՐԱԳՃԵԱՆ «Չարթօնք»-ի երէց աշխատակից

Անգղիական բարերարուհիին՝ Լէյլա Գարակեօգեանի մահէն ետք, Գարակեօգեան հաստատութեան հոգաբարձութեան նախագահ կ'ընտրուի Դոկտ. Բերկրուհի Նաճարեան-Սվաճեան:

Բարեբախտութիւն է, որ օրինաբեր այս հաստատութիւնը, գրեթէ դարաշրջան մը ամբողջ, մինչեւ այսօր բարիք կը սփռէ հայ ժողովուրդի զաւակներուն, ազգանուէր ու պատկառելի անձնաւորութիւններու հետեւողական ջանքերով:

Անոնց շարքին էր Տիկ. Բերկրուհի Սվաճեան, որ Հալէպի Կիլիկեան վարժարանէն հասած էր Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանը՝ տիրանալով մտային զարգացման բարձր տիտղոսներու:

Հաստատուելով Միացեալ Նահանգներ՝ ճիգ չխնայեց իր կարեւոր ներդրումը բերելու հայ կեանքէն ներս՝ ստանձնելով պատասխանատու պաշտօններ Հ.Բ.Ը.Միութեան եւ Գարակեօգեան հաստատութեան մէջ:

Տիկ. Սվաճեան, քաջ ծանօթ էր Սփիւռքահայ կեանքի բոլոր ծալքերուն, ապրած էր այդ մթնոլորտին մէջ:

Եւ ահա Հալէպ իր այցելութեան ժամանակ կը փափաքէ տեսնել Չէյթօն Խանի հայ ընտանիքները: Իր ցուցաբերած հետաքրքրութենէն յայտնի էր, թէ որքան յուշեր ու յիշատակներ ունէր պահուած այդ հիւղաւանին մէջ: Հոն, ուր թիթեղածածկ տնակներու մէջ ապաստան գտած էին եղեռնէն ճողոպրած հայ գաղթականներ:

Աշնանամուտի պայծառ օր մը, երբ կը բարձրանայինք Չէյթօն Խանի սանդուխներով, յանկարծ կը լսուի կնոջ մը բաժրածայն աղաղակը: Սանդուխներուն վրայ նստած միջին տարիքի քիւրտ կիներ՝ կռահելով մեր հայ ըլլալը ձեռքի արագ շարժումներով կը բացագանչէր. - «Պուրտա էրմենի եօք»:

Տիկին Սվաճեան անցեալի յուշերուն սուգուած, կը յիշէ այն օրերը, երբ մօրը հետ ամէն շաբաթ կ'այցելէին Չէյթօն Խանի ընտանիքները իրենց անմիջական կարիքները հոգալու համար: Իսկ այդ օրը մեծ անակնկալ էր իրեն համար, երբ կը տեսնէր Չէյթօն Խանը պարպուած էր իր հայ բնակիչներէն: Պահ մը անցեալի տպաւորութիւններով պարուրուած, զարմանքով կը դիտէր շրջապատը՝ անմոռանալի յուշեր որոնելով: Հոգեկան բերկրանքի ու գոհունակութեան արտայայտութիւններ կը գծագրուէին դէմքին վրայ իր սրտաբուխ խօսքերուն ու արտայայտութիւններուն ընդմէջէն: Որքան ուրախ էր, որ Գարակեօգեանը նախածեռնութիւնը ունեցած է Չէյթօն

Խանի հայ ընտանիքները ապահովելու յարմարաւետ քարաշէն բնակարաններով: Հոն, ուր հայ մանուկները հասակ կ'առնէին լաւ պայմաններու տակ Նոր Գիւղի հայահոծ շրջաններու մէջ:

Այդ մասին կը յիշուի ձեռագիր նամակին մէջ,-

Ազնուափայլ

Տիկ. Նուարդ Տարագճեան,

Գնահատանքով կարդացի Ձեր իմաստաւոր պատկերաւորումը «Չէյթօն Խանի Սանդուխներուն Վրայ» 20 Ապրիլ 1993 «Չարթօնք»-ի մէջ երեւցած Ձեր յօդուածին մէջ: Գրելու կարողութիւնը հանրօգուտ ծառայութիւն է:

Ուրախ եմ, որ Ձեզ անձամբ ճանչնալու պատեհութիւնը ունեցայ: Շնորհակալ եմ այդ պատեհութեան, եւ Ձեր ու Տոքթորին տրամադրած ժամանակին, համով էր հին օրերու վերապրումը Ձեզի հետ:

Լաւագոյն Մաղթանքներ՝

Բերկրուհի Սվաճեան

Նիւ Եորք, 1 Յունիս 1993

Ընդհանրապէս երկրի մը, ինչպէս նաեւ կազմակերպութեան ու հաստատութեան մը փառքն ու յառաջընթացը կը հիւսեն իր շրջահայեաց, ուժեղ տրամաբանութեան ու դատողութեամբ օժտուած իր ղեկավարները:

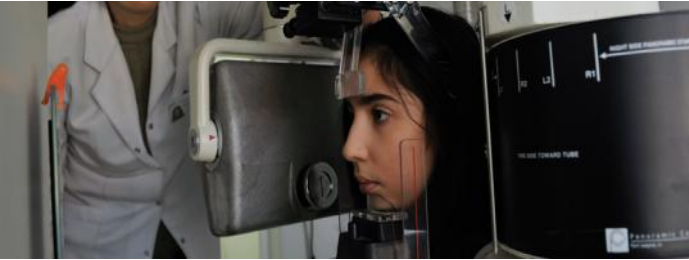

Եւ նոյնպէս ղեկավարներն են, որ իրենց Նոր փորձերով եւ արկածախնդիր նաւարկումներով կրնան վտանգել իրենց երկրին ու ազգին յառաջընթացը:

Գարակեօգեանը չէր կրնար սայթաքիլ բարեգործութեան իր բռնած ազգանուէր ուղեգիծէն, որուն խոր հաւատքով ու համոզումով կառչած մնացին իրերա-

Հառվարտ Գարակեօգեան Հաստատութեան 96-ամեակին առթիւ

Շարունակութիւն էջ 13-էն

յաջորդ իր ղեկավարները:

Վերջին տասնամեակներուն Հաստատութեան հոգաբարձութեան նախագահութիւնը կը ստանձնէ բարեսիրական գործին հաւատաւոր նուիրեալ՝ Մայքըլ Յարութիւնեան, որ կու գար ձեռնհասօրէն շարունակելու իր նախորդներուն անշէղ ուղին: Այդ մասին բաւական է յիշել, ազգանուէր հայորդիին եւ հոգաբարձութեան պատկառելի անձնաւորութիւններուն, Սուրիական պատերազմի տագնապալի ու դժնդակ տարիներուն ցուցաբերած անմիջական հետաքրքրութիւնն ու հետեւողականութիւնը, որ ինքնին փայլուն ապացոյցն է իրենց ազգասիրութեան եւ կոչումին խոր գիտակցութեան:

Օրհասական այդ օրերուն անոնք ճիգ չխնայեցին միջոցներ տրամադրելու վախի ու սարսափի մէջ ապրող Հայկապահայութեան, որպէսզի դիմագրաւեն պատերազմին արհաւիրքը: Գարակեօգեանը Սուրիոյ տարածքին մեծ թափով ծաւալեց ինստատարական իր աշխատանքը՝ հասնելով մինչեւ սահմանամերձ շրջանները, օգնութեան ձեռք մեկնելով բազմահազար հայ ընտանիքներուն, հայ մանուկներուն ու ծերերուն, զօրավիգ կանգնելով հայ դպրոցին ու հայկական մշակութային կեդրոններուն, որպէսզի անոնք չյանձնուին պատերազմի կործանիչ տարերքին: Որպէսզի հայութիւնը կարենայ պահպանել իր գոյերը առանց կորսնցնելու արժանապատիւ կեանքի ուժն ու կորովը:

Ահա թէ ինչո՞ւ մարդիկ չեն կրնար չլեցուիլ համակրանքով ու յարգանքով Գարակեօգեանի նկատմամբ: Յատկապէս նկատելով, որ իր մատուցած անգահատելի ծառայութիւններուն, ուշադիր վերաբերմունքին ու ջերմ հոգածութեան ընդմէջէն կ'արտացոլայ հայու սեփական ազնիւ նկարագիրը:

Եւ ինչո՞ւ 96 տարիներու թաւալքը չծերացուց երիտասարդական աւիւնով լեցուն այս հիմնարկը, որ միշտ կանգուն մնաց սերով ու հաւատքով շաղախուած իր ամուր պատուանդանին վրայ:

Բարեգործութեան աւանդները խորապէս իւրացուցած այս կառոյցը, չտարուեցաւ հրապարակային գովեստներով, այլ իր կատարած առաքելութեան երախտիքը գտաւ մարդկանց սրտերուն մէջ թաքնուած ջերմ զգացումներուն, օրինաբեր աղօթքներուն ու սրտաբոլի մաղթանքներուն մէջ: Եւ այս բոլորը՝ որպէս մնայուն կենդանի վաւերագիրներ, իրապաշտ եւ անաչառ արժեւորումն է Գարակեօգեանի մարդասիրական ու նուիրական գործին, որ իր իւրայատուկ կնիքը պիտի դրոշմէ Սուրիահայ տարեգրութեան պայծառ էջերուն մէջ:

Հայկա

«The Week» ամսագիրը շաբաթուն «Երազանքի ուղեւորութիւն» ճանչցած է Հայաստանը

Բրիտանական «The Week» ամսագիրը, որ ամէն շաբաթ իր ընթերցողներուն կը ներկայացնէ մէկ ուղղութիւն, այս անգամ «Երազանքի ուղեւորութիւն» ճանչցած է Հայաստանը:

«Երբ դուն Հայաստանի մէջ կը հանդիպիս հիւրընկալութեան, հազիւ թէ կարենաս զայն մոռնալ», - ըսած է BBC-ի զբօսաշրջային լրագրող Պեն Լըրուըլ:

Լեռնային երկիրը յայտնի է օտարներուն իր առատածեռնութեամբ ու մեծահոգութեամբ դեռ «Մետաքսի ճանապարհ»-էն, երբ անհամար վաճառականներ, զինուորներ ու գաղթականներ կ'անցնէին անոր գեղեցիկ բնակավայրերով:

Armenia and European Union Sign Landmark Partnership Agreement

Armenia's Foreign Minister Edward Nalbandian and EU's representative of foreign affairs, Federica Mogherini, sign the comprehensive agreement with President Serzh Sargsyan and the President of the European Council Donald Tusk looking on

BRUSSELS (RFE/RL) — The European Union and Armenia signed an agreement aimed at significantly deepening their relations at a ceremony in Brussels held on the sidelines of the Eastern Partnership Summit.

Signatures to the document entitled the Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement (CEPA) were put by High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy Federica Mogherini and Armenia's Foreign Minister Edward Nalbandian.

The signing ceremony took place in the presence of European Council President Donald Tusk and Armenian President Serzh Sargsyan.

In her remarks after the signing of the document Mogherini said that the CEPA "is based on our common commitment to democracy, human rights and rule of law."

"This agreement is the first of this kind that is concluded with a party that is also a member of the Eurasian Economic Union. It will now be very important to implement it," the EU's foreign policy chief said.

Nalbandian, for his part, described the "wide-ranging and ambitious document" as "our joint endeavor that opens a new chapter in the bilateral relations between the Republic of Armenia and the European Union."

"The Agreement establishes a solid legal basis for strengthening the political dialogue, broadening the scope of economic and sectoral cooperation, creating a framework for new opportunities in trade and investments and increased mobility for the benefit of our citizens," the top Armenian diplomat said.

According to Nalbandian, "it is important that the

Agreement reaffirms the stated commitment of the European Union to support the efforts and approaches of the Co-Chairs of the OSCE Minsk Group for the peaceful settlement of the Nagorno-Karabakh conflict based on the norms and principles of international law, in particular, non-use of force or threat of force, equal rights and self-determination of peoples, and territorial integrity."

"Armenia is determined to further develop and strengthen a comprehensive cooperation with the EU in all areas of mutual interest based on this Agreement," Nalbandian stressed.

Officials in both Brussels and Yerevan have stressed the agreement does not impinge upon Armenia's close relations with Russia, which leads the Eurasian Economic Union (EEU). The EEU includes Armenia, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Russia.

Russian pressure is believed to have scuttled a broader Association Agreement that Armenia and the EU had nearly finalized in 2013. Yerevan precluded completion of that deal when President Serzh Sargsyan unexpectedly announced the decision to join the EEU just three months before the Association Agreement was set to be inked.

Speaking at a news conference after the summit, European Council President Donald Tusk praised the Eastern Partnership program.

"This is not a geopolitical beauty contest between Russia and the EU, but a real partnership between sovereign countries without political, economic, and military threats and coercion between the EU and our partners," he said.

The ceremony became one of the focal points of the EU's Eastern Partnership summit that brought together the leaders of six Eastern European and South Caucasus nations in the Belgian capital on November 24.

Settlement of Karabagh conflict is impossible without exercise of local people's free right to self-determination – President Serzh Sargsyan

The settlement of the Nagorno Karabakh conflict without the exercise of the NK people's free right to self-determination is simply impossible, Armenian President Serzh Sargsyan said in his speech at the EU Eastern Partnership summit in Brussels on November 24, reports Armenpress.

"The Azerbaijani president once again makes unreasonable accusations addressed to Armenia. As much as the Azerbaijani side may try to distort and misinterpret the essence of the Nagorno Karabakh conflict and its peaceful settlement, the conflict has to be settled on the basis of three principles of international law: the non-use of force or threat of force, territorial integrity and the peoples' right to self-determination which have

been proposed by the OSCE Minsk Group CoChairmanship, the only structure having an international mandate dealing with the conflict settlement. The international community's stance over the NK conflict is reflected in the statements adopted by the leaders of the OSCE Minsk Group three Co-Chair countries. In this context the settlement of the conflict without the exercise of the NK people's free right to self-determination is just impossible," the President said.

He stated that each conflict is specific with its nature, essence and settlement grounds, and in this sense the attempts to view the conflicts in a single whole are incorrect.

"One more notification too: the United Nations has never adopted a resolution regarding the settlement of the Nagorno Karabakh conflict. The four resolutions adopted by the UN in 1993 related to the cessation of hostilities in Nagorno Karabakh's part which Azerbaijan refused. And now, after 25 years, to say that Armenia doesn't fulfill its obligations, I think, is not relevant.

I am full of hope that the settlement of issues in the Eastern Partnership region will enable to have a more peaceful and prosperous Europe," the President said, adding that Armenia will remain committed to its vision of strengthening peace and sustainable development.

Davit Babayan: Turkey's involvement in negotiations over NK conflict is impossible

ARMENPRESS/ARTSAKHPRESS. Turkey's foreign minister Mevlut Cavusoglu on November 29 announced that he met with the members of the OSCE Minsk Group and Personal Representative of the OSCE Chairperson-in-Office Andrzej Kasprzyk in Ankara, reports Armenpress.

Commenting on this meeting, Davit Babayan – spokesman of the President of Artsakh, said, in general, one thing should be admitted: Turkey is always engaged in the process of the Azerbaijani-Karabakh conflict. "This involvement is negative, and this is clear to everyone. Turkey's policy is openly directed against the Armenian statehood which is manifested by not only supporting Azerbaijan, provoking it to aggression and sponsoring it, but also by the denial of the Armenian Genocide, carrying out different anti-Armenian projects against the demand of its recognition", Davit Babayan said, adding that such meetings, of course, doesn't mean that Turkey must officially become one of the mediators of the conflict settlement, this is impossible and simply impermissible.

Davit Babayan stated that recently the activeness of the Turkish side in the Karabakh conflict is obvious, and during such meetings the OSCE Minsk Group Co-Chairs probably make it clear to Turkey not to cross "the red line".

Serzh Sargsyan's working visit to Artsakh

President of Armenia, Commander-in-chief of the Armed Forces of Armenia Serzh Sargsyan arrived in the Republic of Artsakh on a working visit on December 1 in the sidelines of partnership between the two Armenian republics.

As ARMENPRESS was informed from the press service of the Armenian President's Office, President Sargsyan, accompanied by President of Artsakh Bako Sahakyan, visited the Headquarters of the Defense Army where the traditional consultation summing up the year took place with the participation of Defense Ministers of Armenia and Artsakh, as well as high ranking commanders. Army building issues were discussed. The Commander

of the Defense Army presented a report to the participants of the consultation.

CSTO reiterates support for efforts of OSCE Minsk Group Co-Chairs to resolve the Karabakh conflict

The Collective Security Treaty Organization (CSTO) Collective Security Council session ended in Minsk. As the press department at the President's Office reported, at the plenary session that followed the narrow panel meeting, the Presidents of Member States signed a number of documents relating to the implementation of the CSTO Collective Security Strategy for the upcoming years, the strengthening of the military component of the organization, as well as the interaction in defense and foreign policy-related matters and a number of other spheres.

In the framework of the session the Heads of States discussed over two dozen agenda items and adopted political statements, including the Armenia-initiated

statement "On support for OSCE Minsk Group Co-Chairs' mediation efforts in Nagorno-Karabakh conflict settlement process." The CSTO Presidents once again reiterated their support for the efforts exerted by the OSCE Minsk Group Co-Chairs and the three principles for conflict settlement: peoples' right to self-determination, non-use of force or threat of force and territorial integrity.

NATO Secretary General says no military solution to the Nagorno Karabakh conflict

"The unresolved conflict of Nagorno-Karabakh is a matter of concern. It is clear that there is no military solution to this conflict," Secretary General of the North Atlantic Treaty Organization (NATO) Jens Stoltenberg stated in Brussels at a joint press conference with Azerbaijani president Ilham Aliyev.

Stoltenberg next reminded that NATO has no direct role in the conflict settlement adding the organization supports the work of the OSCE Minsk Group co-chairs.

"I am encouraged to hear about your renewed dialogue with the President of Armenia. We encourage you to continue the path to a negotiated solution and to avoid

any new escalation," added the Secretary General, as reported by the official website of the organization.

Turkey's minorities fear being used as pawns – Garo Paylan

Minorities in Turkey worry that they could again be pawns of shadowy forces that seek to exploit the country's current discontents, Garo Paylan, an HDP lawmaker and an ethnic Armenian, told *AI-Monitor*.

The comments come after vandals targeted several Alevi homes in eastern Turkey. Late last week, assai-

lants painted an ominous red "X" on 13 homes in the predominantly Alevi district of Cemal Gursel in Malatya, a conservative city of nearly 800,000 people, said the head of a local Alevi group, adding police had yet to make any arrests.

Two days after the Alevi homes were vandalized, an Armenian church association was pelted with stones when the office was empty.

Only a few dozen Armenians still live in Malatya; they made up a third of its inhabitants before genocide during World War I annihilated the country's Armenian population. Garo Paylan's family is originally from Malatya.

Minorities worry that they could again be pawns of shadowy forces that seek to exploit the country's current discontents, said Garo Paylan, an HDP lawmaker and an ethnic Armenian. His family is originally from Malatya.

"They [minorities] remember what happened to their grandparents, or even their mothers and fathers, and they know that it is in the current kind of environment that crimes can occur," he told *AI-Monitor*.

"I'm not saying that the AKP [ruling Justice and Development Party] wants that to happen. Some powers use minorities as a form of manipulation against each other [knowing] people are biased against these identities," he said.

Erdogan Wants to Oust Armenia From Regional Projects

ANKARA—Turkish President Recep Tayyip Erdogan on Monday accused Armenia of caving in to "Armenian Diaspora's pressure," as a result of which he threatened to oust Armenia from future regional projects.

"Official Yerevan keeps the gates of friendship with Turkey locked under the Armenian Diaspora's pressure," Erdogan reportedly told his ruling Justice and Development (AKP) party's conference, blaming Armenia for freezing out Turkey, when it was Ankara that closed its borders with Armenia in 1993 in solidarity with Azerbaijan, which at the time was waging a brutal war against Karabakh.

"As a result, Armenia is ousted from regional transport and energy projects. Moreover, it is plunging into a deepening isolation," he said, noting instead that Georgia, Armenia's northern neighbor, has successfully built bridges between Turkey and the West, and the Caucasus region and the Middle East.

"These two examples are very demonstrative," Erdogan said. "Anyone developing friendly ties with us secures gains, while those holding grudges suffer losses."

Last month leaders of Turkey, Azerbaijan and Georgia gathered in Baku to open the Baku-Tbilisi-Kars railroad, which they hailed as a transport route that will benefit trade and tourism.

Yerevan hit back on Monday by accusing Turkey of blocking the channels for normalizing relations.

Armenia's Deputy Foreign Minister Shavarsh Kocharyan listed Turkey's unwillingness to sign the Turkey-Armenia Protocols as an example of Turkey's of "blocking all channels of bilateral cooperation."

"The channels for normalization of relations with Turkey are well known. Those are the Armenian-Turkish Protocols signed in Zurich, in 2009, as well as their ratification. Turkey refused to ratify those protocols; therefore, it is Turkey blocking the channels for normalization of the Armenian-Turkish relations," Kocharyan told *Panorama.am*.

Ambassador Samantha Power Joins the Aurora Prize Selection Committee

NEW YORK — The Aurora Humanitarian Initiative announces Former United States Ambassador to the United Nations Samantha Power as the newest member of the Aurora Prize for Awakening Humanity Selection Committee. As a part of the Selection Committee, Ambassador Power will join the other esteemed humanitarians, human rights activists and former heads of state to determine future recipients for the annual \$1.1 million Aurora Prize.

“We are very excited to welcome Ambassador Power to the Aurora Prize Selection Committee. With her notable experience on the world stage, she has made great strides in aiding those in the developing world and standing up for the most vulnerable members of our global community,” said Noubar Afeyan, co-founder of the Aurora Humanitarian Initiative. “With her unparalleled expertise in human rights around the world, we are honored that she will review Aurora Prize nominations and help shape the future of the Aurora Prize.”

Ambassador Samantha Power served as the 28th U.S. Permanent Representative to the United Nations and as a member of President Obama’s cabinet, and became known as one of the country’s foremost thinkers on foreign policy. Prior to her work at the United Nations, she served on the U.S. National Security Council as Special Assistant to the President and Senior Director for Multilateral Affairs and Human Rights, where she focused on atrocity prevention, United Nations reform, LGBT and women’s rights and the promotion of religious freedom, among other issues. She also authored the Pulitzer Prize-winning book, “A Problem from Hell: America and the Age of Genocide.” Given her influential work in human rights and democracy, she has been recognized several times over, including as one of TIME’s “100 Most Influential People” and Foreign Policy’s “Top 100 Global Thinkers.”

“The Aurora Prize and its laureates recognize that, while it is essential to remember past atrocities, we each have the power to assist those who are saving lives in the present,” said Ambassador Power. “I take great pride in being part of the Prize’s Selection Committee, which seeks to honor those who make great sacrifices to help others, and who find a way to mobilize human kindness and persevere amid steep odds.”

She will join current Aurora Prize Selection Committee members Nobel Laureates Oscar Arias, Shirin Ebadi and Leymah Gbowee; former president of Ireland Mary Robinson; former president of Mexico Ernesto Zedillo; human rights activist Hina Jilani; Director of the Institute of Global Health Innovation at Imperial College London Lord Ara Darzi; President Emeritus of the International Crisis Group and former foreign minister of Australia Gareth Evans; Medecins sans Fron-

tieres Founder Bernard Kouchner; President of Carnegie Corporation of New York Vartan Gregorian; and Academy Award-winning actor and humanitarian George Clooney.

The Aurora Prize, now in its third year, was founded on behalf of the survivors of the Armenian Genocide and in gratitude to their saviors. The Selection Committee will convene in Berlin, Germany on December 4, 2017 to review nominations from this year’s process, which gathered 750 submissions from 115 countries. Concurrent to their meeting in Berlin, the Aurora Humanitarian Initiative will host its first Aurora Dialogues outside of Armenia, titled “Millions on The Move: Need for Development and Integration.” The Aurora Dialogues Berlin is a joint effort of the Aurora Humanitarian Initiative, Global Perspectives Initiative, Robert Bosch Stiftung and Stiftung Mercator, and will be held on December 4-5, 2017. Speakers will address the state of the global migration crisis and look at the role of different actors in advancing positive change.

Armenia parliament rejects statement on withdrawal from EAEU

YEREVAN. News.am.— The National Assembly (NA) of Armenia on Tuesday rejected the opposition Yelk (Way Out) NA faction’s draft statement on the need for Armenia to withdraw from the Eurasian Economic Union (EAEU).

A total of 76 MPs voted against and solely 6 lawmakers voted for this draft statement.

The Eurasian Economic Union comprises Armenia, Russia, Belarus, Kazakhstan, and Kyrgyzstan.

French Alfortville and Artsakh's Berdzor sign friendship declaration

(Armradio) – On 20 November Artsakh Republic President Bako Sahakyan arrived in the French city of Alfortville to participate in a solemn event of signing a friendship declaration between Alfortville and the Artsakh city of Berdzor.

In his speech President Sahakyan described the signing of the friendship declaration as a significant event for Artsakh from political, legal and moral viewpoints, classifying it among important bases for cementing and developing friendly ties with France.

“The cooperation with France and its administrative regions is among the main directions of our foreign policy and expansion of sister cities’ list and geography, deepening ties with them are among pivotal components of this policy,” the President stated.

According to President Sahakyan, memorable episodes have already been registered in the course of cooperation with the city of Alfortville. In this context he recalled the visit of the city’s delegation led by mayor Luc Carvounas to Artsakh in September 2016 and the mass demonstration held in Alfortville during the Four Day April War in support of Artsakh and against the Azerbaijani violence.

Artsakh Republic President noted that all these demonstrated to the whole world the inadmissibility of aggression for the civilized community.

“We are grateful to all, who stand beside Artsakh, who fight for freedom and equality, protection of human rights and dignity. This is a courageous and exemplary behavior”, stressed President Sahakyan.

Bako Sahakyan underlined that in case of proper organization of the planned activities, cooperation between Berdzor and Alfortville has promising prospects, expressing confidence that numerous programs will be brought to life with joint efforts.

Armenia to receive 1,3m NATO assistance

The Armenian National Assembly’s Standing Committee on Defense and Security gave its positive conclusion to a €1,3 million worth NATO assistance project. The allocations, envisaged under the Cooperation Agreement between Armenia and the NATO Support and Procurement Agency, will be the alliance’s first ever financial aid initiative for Armenia, said Artak Zakaryan, a deputy minister of defense.

“After three years of negotiations, Germany agreed to allocate €1,3 million through the NATO Trust Fund to facilitate the implementation of the project. The proceeds of about €100.000 will be directed to humanitarian initiatives,” he noted.

Under the Fund’s support, it is planned to destroy 140 units of armored equipment and 21 armored vehicles.

The Ministry of Defense has been a NATO ally since 1995 after the signing of the Security Agreement between the Republic of Armenia and the North Atlantic Alliance.

Contact with the publisher:
hyegyank@gmail.com

69 ANS APRÈS L'ADOPTION DE LA CONVENTION DE 1948
POUR LA PRÉVENTION ET LA RÉPRESSION DU CRIME DE GÉNOCIDE PAR L'ONU,
MASSACRES, NETTOYAGES ETHNIQUES ET GÉNOCIDES RESTENT D'ACTUALITÉ.
CES CRIMES DE MASSE SONT POURTANT SOUVENT PRÉVISIBLES.
COMMENT CONTRIBUER À LES PRÉVENIR?

HOW TO STOP THE KILLING

9 DÉCEMBRE, 2017
DE 14H À 18H

PSB PARIS SCHOOL OF BUSINESS
59 RUE NATIONALE, 75013 PARIS
ENTRÉE LIBRE - APPORTER PIÈCE D'IDENTITÉ
INSCRIPTION OBLIGATOIRE: WWW.AGBUEUROPE.EU
CONTACT: CONTACT@EGAM.EU

How to Stop the Killing Conference in Paris, France

69 years ago, the United Nations adopted the **Convention for the Prevention and Repression of the Crime of Genocide**. In the wake of World War II, this Convention was part of a wave of human rights legislation that aimed to place limits on the privileges of sovereignty and to protect populations from abusive governments, including from their own.

In spite of the provisions of international law however, the first two decades of the 21st Century continue to

witness more mass victimization. In 2017, the situation remains critical in a number of countries, including Burundi, Myanmar, Iraq and Syria as well as in the Central African Republic.

The conference will aim to review the lessons policy-makers have learnt from the experience of the past decades. It will examine new ways in which some governments and international organizations anticipate and attempt to prevent massacres and ethnic cleansing.

The conference is organized by the Elie Wiesel Network/EGAM, AGBU Europe and Nouvelles d'Arménie on the occasion of the anniversary of the adoption of the 1948 Convention for the Prevention and the Repression of the Crime of Genocide.

AGBU Plovdiv at the Festival of ethnicities – Stara Zagora, Bulgaria

On November 9th AGBU Plovdiv took part in the Festival of Ethnicities in Stara Zagora, Bulgaria.

The Armenian dance and music traditions were shown on the stage of the State Opera by the children's dance group "Asthiger", the dance group "Nureni" and soloists from the vocal and instrumental ensemble "Erebuni".

Representatives of various diplomatic missions, including the ambassador of Armenia in Bulgaria His Excellency Armen Sarkisian, attended the performance.

The festival was first held in 2014 on November 16th – Tolerance Day.

The Vatican Issues Stamp Featuring Pope Francis in Front of the Armenian Genocide Monument

VATICAN CITY — The Vatican has released special postage stamps dedicated to Pope Francis' 2016 visits to the Caucasus countries. Among the postage stamps one is dedicated to Pope's historical visit to Armenia.

Pope Francis is depicted on the stamp, and behind him is the Tsitsernakaberd Armenian Genocide Memorial.

The author of the postage stamp is Daniela Longo who depicted Pope's prayer in Tsitsernakaberd.

Pope Francis visited the Armenian Genocide Memorial on June 25, 2016 to pay tribute to the memory of the innocent victims.

The Pope left a note in the Honorary guest book of the Armenian Genocide Museum-Institute: "Here I pray with pain in my heart, so that never more will there be tragedies like this, so that humanity does not forget and knows how to overcome the evil with good. May God grant the beloved Armenian people and the entire world peace and consolation. May God protect the memory of the Armenian people. Memory should not be diluted or forgotten. Memory is source of peace and the future".

Pope Francis visited Armenia on June 24-26 under the title 'Visit to the first Christian nation'.

Hayastan All-Armenian Fund puts the 25th house into operation

On Wednesday the Hayastan All-Armenian Fund donated a four-room house to the Poghosyan family.

In an interview with Artsakhpress, the head of the Artsakh Office of Hayastan All-Armenian Fund, Valery Ghazaryan, said that the house was built due to Toronto's local body, benefactor Garbis Noryan.

"The construction of the house began in October 2016. The house has all the necessary utilities; it is also furnished," Mr. Ghazaryan said.

Karahunj included in National Geographic's list of most ancient observatories in the world

The Karahunj megalithic complex, which is also referred to as "the Armenian Stonehenge", has been included in the National Geographic's list of the most ancient observatories in the world. "Sirius and Orion shine at the top of the illuminated stones of the symbolic Karahunj. It is composed of hundreds of vertical stones," writes the National Geographic.

Karahunj or Zorats Karer is located on the left side of the Darb stream of the Vorotan River not far from Sisyan and comprises vertical stones weighing up to 10 tons that form a monument. Several triangular, enormous stones are sorted through a certain system on a 25 hectare surface of the complex, and there are special holes opened for a microscope.

According to some archaeologists, Karahunj dates back to 3.000 B.C., but some believe the complex is older and was established in 5.000 B.C. In the 1990s, academician Paris Heruni had set forth a sensational hypothesis of the symbolic stone structure, referring to the complex as the oldest of the observatories discovered in that period.

The top of the National Geographic also included the Chaco Canyon (Mexico), the Portuguese Cromlech, the Meteora Monastery in Greece, the Sibilo National Park (Kenya), the Alamut Castle (Iran), the Uluṛu-Kata Tjuta National Park (Australia) and Owens Valley (California), writes Ankakh.com.

Valery Ghazaryan said that this is the 25th house that the Hayastan All-Armenian Fund puts into operation. Twelve other families have got houses this year. Another ten are due to receive.

ՈԱԿ-ի Երախտաւորները

Պատմաբան-հրապարակագիր Դոկտ. ԱԼԵՏԻՍ ԵԱՓՈԼՃԵԱՆ (1931 Գահիրե – 2017 Սիտնի)

ԱՐԱ ԱՅԱՐՈՆԵԱՆ

Երախտաւոր Եափոլճեան ծնած է Յունուար 1931-ին՝ Գահիրե, ծնողաց Յովհաննէս եւ Հռիփսիմէ Եափոլճեաններու համեստ յարկին տակ: Հայրը՝ Յովհաննէսը մարաշցի, իսկ մայրը՝ Հռիփսիմէն ատրեամանցի, որ իր ծնողաց տասը զաւակներէն Հայոց Ցեղասպանութենէն միակ վերապրողն էր:

Պատանի Ալետիսը յաճախել է տըք Գահիրէի տեղական Նախակրթարանը, կրթութիւնը կը շարունակէ Գալուստեան ազգային վարժարանէն ներս, որ փայլուն յաջողութեամբ կ'աւարտէ 1949-ին: Գալուստեան վարժարան յաճախած շրջանին, մէջը մեծ հետաքրքրութիւն կը զարգանայ օտար լեզուներու հանդէպ, ինչպէս նաեւ՝ հայ գրականութեան:

Եափոլճեանի առաջին յօդուածը լոյս տեսած է 1945-ին «Փունջ» մանկապատանեկան ամսաթերթին մէջ:

Երկրորդական ուսումը աւարտելէ ետք կը հետեւի լրագրութեան, որուն քառամեայ շրջանը կ'աւարտէ 1953-ին, վկայուելով Լոնտոնի մանկավարժական հիմնարկէն, մասնաւոր գնահատանքով լրագրութեան մէջ:

Ալետիս Եափոլճեանի ազգային-հասարակական խանդավառ գործունէութիւնը սկիզբ կ'առնէ 1950-ին, երբ կը միանայ Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան շարքերուն Գահիրէի մէջ, կնքահայրութեամբ նշանաւոր երգահան եւ խմբավար, ինչպէս նաեւ հիմնադիր անդամ Թէքէեան Մշակութային Միութեան՝ Համբարձում Պերպերեանի:

Եափոլճեան Գահիրէի մէջ Հայ Գեղարուեստասի-

րաց Միութեան պատանեկան շարժումին հիմնադիրը կը դառնայ եւ կը մասնակցի միութեան «Երիտասարդական փառատօն»-ներուն: Յետագային իր աշխոյժ մասնակցութիւնը պիտի շարունակէր Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան համար, դառնալով վարչութեան ատենադպիրը: Այս շրջանին Եափոլճեան իր թարգմանական մասնակցութիւնը կը բերէ «Արեւ» օրաթերթին, քաջալերանքովը խմբագրապետ՝ Դոկտ. Նուպար Պերպերեանի: Կանուխ տարիքէն ան կը դառնայ Նուիրեալ մը սփիւռքահայ մամուլին, մասնակցութիւնը բերելով Պէյրութի «Չարթօնք» օրաթերթին, ինչպէս նաեւ Պոսթոնի «Պայքար»-ին: Ալետի ուշ իր աշխատակցութիւնը կը բերէ նաեւ Բալիֆորնիոյ «Նոր Օր» եռօրեային, Պէյրութի «Նայիրի» շաբաթաթերթին, Գահիրէի «Կեանք եւ Գիր» եւ Պէյրութի «Շիրակ» ամսագրերուն:

Եափոլճեան 1959-ին կեանքի ընկեր կ'ընտրէ մանկավարժ-ուսուցչուհի՝ Անժէլ Միրզայեանը, ու կը բախտաւորուին երկու զաւակներով. որդին՝ Արեգ եւ դուստրը՝ Մարօ, որոնք Եափոլճեաններուն պարգեւած են 5 թոռներ:

1965-ին կը դառնայ օգնական խմբագիրը «Արեւ» օրաթերթին երկու տարուան համար, իսկ 1967-ին ձեռնհասօրէն կը ստանձնէ պատասխանատու խմբագրի պաշտօնը Նոյն թերթին, որ պիտի վարէր յաջորդ 23 տարիներուն ընթացքին:

Եափոլճեանի պատմաբանական հեղինակութիւնը կը դառնան՝

1. «Հայ ժողովուրդին մեծ գոյամարտը եւ Հայաստանի Հանրապետութիւնը ստրկացողները» (Գահիրե, 1968),
2. «Ո՛վ կազմակերպեց փետրուարեան արկածախրընդրութիւնը եւ ի՞նչ եղաւ անոր հետեւանքը» (Գահիրե, 1969),
3. «Յուշամատեն Համբարձում Գարայեանի» (Գահիրե, 1970),
4. «Արեւմտահայաստանի կորուստը եւ անոր պատասխանատուները» (Գահիրե, 1970),
5. «Եւ վերածնաւ հայ ժողովուրդը հուրէն եւ սուրէն»- (Գահիրե, 1971),
6. «Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքական, գիւղորական, տնտեսական, ընկերային կացութիւնը» (Գահիրե, 1972):

1974 թուականին երեք տարուան դասընթացները մէկ տարիէն աւարտելով, ներկայացուցած է իր աւարտաճառը Երեւանի պետական համալսարանի գիտական խորհուրդին, արժանանալով պատմական գիտութիւններու Դոկտորայի աստիճան:

Պատմաբան-հրապարակագիր Դոկտ. ԱԼԵՍԻԱ ԵԱՓՈԼՃԵԱՆ (1931 Գահիրե – 2017 Սիտնի)

Ճարտունակություն էջ 23-ԷՆ

Դարասկզբի ազատագրական շարժման հետ կապուած երկու այլ աշխատասիրութիւններ եւս կատարած է դոկտորական աստիճանը ստանալէն առաջ.

1. «Պաքուի հերոսամարտը եւ անոր պատմութեան պատասխանատուները» (Գահիրե, 1973), եւ՝
2. «1918թ. Թրքական արշաւանքը Հայաստան եւ Պաթումի պայմանագիրը» (Երեւան, 1974):

Հրատարակչական նուիրեալ կոչումին առընթեր ան կը դառնայ ատենադպիրը ՌԱԿ Եգիպտոսի Շրջանային վարչութեան, ինչպէս նաեւ կը վարէ Հայ ազգային հիմնադրամի վարիչ քարտուղարի պաշտօնը Գահիրէի մէջ:

Աւելի ուշ 1977ին կը հեղինակէ երկու այլ ուսումնասիրութիւններ.

1. «Համառօտ պատմութիւն Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան» (Գահիրե, 1977), եւ՝
2. «Հայ ժողովուրդին անկախութեան պայքարը Կիլիկիոյ մէջ 1919-1921» (Գահիրե, 1977):

Յաջորդ քառասուն տարիներուն երախտաւորին գրիչէն լոյս կը տեսնեն 25 հեղինակութիւններ, պատմական ուսումնասիրութիւններու կողքին նաեւ տպաւորութիւններ եւ յուշեր, ինչպէս նաեւ Յուշամատեն Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան, Պատմութիւն հայ ազգային հիմնադրամի եւ Պատմութիւն Կոկանեան սրահի:

1981-ին Գահիրէի մէջ իր ծննդեան 50րդ տարեդարձին կողքին նաեւ կը նշուի գրական-հասարակական գործունեութեան 35ամեակը:

Հակառակ անոր, որ գրական իր ասպարէզը սկսած է երգիծաբանութեամբ, սակայն յետագային, տարուած է հրապարակագրութեամբ, ուր թէեւ միշտ ներկայ եղած է երգիծաբանը:

Եափուճեան նաեւ ֆրանսերէնի եւ անգլերէնի թարգմանած է հայերէնի 25 հատորներ:

1990 Դեկտեմբերին վերջնականապէս կը հաստատուի Աւստրալիոյ Սիտնի քաղաքը, ուր բնակութիւն հաստատած էր իր որդին՝ Արեգը:

Յաջորդ եօթը տարիներուն հասարակական իր մասնակցութիւնը կը բերէ Բարեգործականի Սիտնիի մասնաճիւղէն ներս ու կը դառնայ ՀԲԸՄ-ի վարիչ քարտուղարը: Ժամանակէ մը իվեր ՌԱԿ-ի Աւստրալիոյ շրջանակը, Սիտնիի եւ Մելպուրնի մէջ գործող տեղական ակումբներուն շնորհիւ կարելոր մասնակցութիւն կը բերէր գաղութահայ կեանքէն ներս. երախտաւոր Եափուճեան կը դառնայ պատուոյ ատենապետը Սիտնիի ՌԱԿ Արտակ Դարբինեան ակումբին, ու կը վայելէ յարգանքը յարաբերաբար երիտասարդ սերունդին իր նուիրեալ

տարիներու վաստակով:

Եափուճեանին անունը ներառուած է համաշխարհային երեւելի երեք հանրագիտարաններու մէջ՝ «Men of Achievement», Volume 10, 1985, Cambridge, England, «The International Register of Profiles», 8th edition, 1985, Cambridge, England, նաեւ «Հայկական Սովետական Հանրագիտարան», 8-րդ հատոր, իսկ յունական մեծ հանրագիտարանը ամբողջ էջ մը յատկացուցած է իրեն:

1995-ին Սիտնիի մէջ կը նշուի այս անգամ անոր գրական-հասարակական գործունեութեան յիսնամեակը:

1998-ին կը ստանձնէ խմբագրութիւնը Բարեգործականի «Միութիւն» ամսագրին:

2001-ին Աւստրալիոյ կառավարութիւնը գնահատելով անոր կամաւոր աշխատանքը աւստրալահայ համայնքէն ներս, զինք կը պարգեւատրէ յատուկ շքանշանով:

2005-ին իր գրական 60-ամեակին առիթով, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Բ. իր սրբատառ կոնդակով զինք կը պարգեւատրէ՝ «Սբ. Սահակ-Սբ. Մեսրոպ» շքանշանով:

Ութսուն տարեկան յառաջացած տարիքին, երախտաւորը կը շարունակէ իր գրական աշխատանքը ու կը ձեռնարկէ «Մատենաշար Արեգ» շարքին, որուն հրատարակութիւնը կը դառնան հետեւեալ գրքոյկները Սիտնի հրատարակուելով.

1. «Յուշեր Բեգլար Նաւասարդեանէն» (2012)
2. «Դիմադարձութեան առեղծուածը» (2012)
3. «Կեանքէս ճակատագրական երեք հանգրուաններ» (2012)
4. «Ռոպէր Հատտեճեանի կոթողային շարքը» (2013)
5. «Բանաստեղծ Միհրան Սարգիսեան» (2013)
6. «Ալիսիա Կիրակոսեան երեւոյթը» (2013)
7. «Գալուստ Գալոյեանի Հայաստանը եւ մեծ տէրութիւնները» (2013)
8. «Հայկական հարցին ծագումը» (2014)
9. «Նանսէն եւ իր «Հայաստանի մէջ»» հատորը (2015)

2011-ին Սփիւռքի նախարար Հրանդ Յակոբեան պատուոյ գիրով եւ «Ռիլիմ Սարոյեան»-ի անուն մետալով պարգեւատրեց զինք:

Վաստակաշատ այս հրապարակագիրը եւ յարատեւ ուսումնասիրող պատմագետը, յաւիտեան իր աչքերը փակեց Սիտնիի մէջ 2017ի գարնան, յետ կարճատեւ հիւանդութեան, 86 տարեկան հասակին:

Որպէս ՌԱԿի երախտաւոր իր անունը անբաժան պիտի մնայ սփիւռքահայ հրապարակագրութեան էջերէն:

ԱՐԵՒՏԱՅԱՅԵՐԷՆԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐԸ ԵՐՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ ԵՒ ԱՆՈՐ ՊԱՅՊԱՆՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ (*)

ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԱՔԵՍԵԱՆ

Խօսքս ենթակայական է եւ ընդհանրացնելու յաւակ-
նութիւն չունիմ: Նախ շատ արագ պիտի ներկայաց-
նեմ հայկական աշխարհի ներկայ վիճակը, անշուշտ
գիտակից եմ, թէ ո՛չ կատարեալ պատկեր մը պիտի
ըլլայ ան: Եւ յետոյ պիտի անդրադառնամ սփիւռքի
մէջ հայ անհատի ինքնութեան կերտման խնդրին եւ
ի վերջոյ, այս ստեղծուած համագործին մէջ՝ պիտի
փորձեմ տեղադրել արեւմտահայերէնի անհրաժեշ-
տութեան հարցը:

Նախ երկու ընդգծումներ՝ առաջինը Հայաստանի
Հանրապետութեան նախագահին երկու տարի
առաջ հեռատեսիլէն կատարած յայտարարութիւնն
է, ըստ որուն՝ «Սփիւռք-Հայաստան յարաբերութիւն-
ները ռազմավարական նշանակութիւն ունին»: Ռազմավարական կը նշանակէ տեւողականութիւն
ունեցող երեւոյթի մը յառաջացուցած խնդիրներուն՝
համագործակցաբար, ներդաշնակօրէն եւ միասնա-
բար լուծում գտնել: Հոս կը յառաջանայ հետեւեալ
հարցումը. արդեօք սփիւռքը պատրա՞ստ է այս
ռազմավարական համագործակցութեան: Կամ
արդեօք սփիւռքը պիտի մտածե՞ ինքնանորոգման
միջոցներ փնտռելու ուղղութեամբ:

Երկրորդ ընդգծումը Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապե-
տին, Յուլիս ամսուան ընթացքին Անթիպասի մէջ
ունեցած ելոյթին կը վերաբերի, որ ի՞մ համոզումով
պատմական նշանակութիւն ունի, որովհետեւ մենք
իր անողոք դիտարկումով սփիւռքի կիզիչ իրակա-
նութեան դէմ յանդիման կու գանք: Այլա՞նք Գամիւ
կ'ըսե՞ «Եթէ վիճակին անունը չտաք ողբերգութիւն-
ները ձեզի կը հետեւին»: Մեր մէջ այս պարագան,
այսինքն՝ վիճակին անուն չտալու երեւոյթը, յաճախ
կը պատահի:

Ուրեմն Հայաստանի Հանրապետութեան նախա-
գահը սփիւռքէն կ'ուզէ, կը ցանկայ ռազմավարա-
կան մակարդակի համագործակցութիւն, իսկ միւս
կողմէ Արամ Ա. Վեհափառի արտայայտութեան մէջ
մենք կը տեսնենք սփիւռքի իրական վիճակը: Այս
երկու արտայայտութիւնները, սփիւռքի մէջ, մեր
ապագայի աշխատանքի դաշտին տարածքը կը
ճշդեն: Սփիւռքի մէջ, այսօր Հայութեան ընդհանուր
թիւը –ինչպէս այս համագումարին նշուեցաւ– եօթը
միլիոն է: Անկէ 30 տարի առաջ չորս հայէն մէկը
Հայաստանէն դուրս կ'ապրէր, իսկ ներկայիս հինգ
հայէն չորսը դուրսն է: Այս կացութիւնը մեր պատմու-
թեան մէջ աննախընթաց երեւոյթ է եւ եթէ այսպէս
շարունակուի յիսուն տարի վերջ մեր թիւը կը նուա-
զի մէկ միլիոնի: Այս տուեալը կու գայ Եւրոպայի
գարգացած երկիրներու վիճակագրական հիմնարկ-
ներէն:

Այս երկիրները տարիներու ընթացքին հարիւր
հազարաւոր գաղթականներ կ'ընդունին եւ բնակա-
նաբար իրենց միջոցներով կը հետեւին, թէ այդ

տարագիրները որքա՞ն ժամանակ ետք կը ստանձ-
նեն նոր ինքնութիւն: Յիսուն տարի վերջ անոնցմէ
միայն տասը առ հարիւրը իրենց լեզուով կը խօսի:

Հայութեան պարագան եւս տարբեր պիտի չըլլայ եւ
յիսուն տարի վերջ մենք ալ պիտի կորսնցնենք մեր
ինքնութիւնը: Արդեօք պիտի ձգե՞նք որ եօթը միլիոն
հայեր այս ճակատագրին ենթարկուին...:

Համեմատութիւնը զարհուրելի է: Կարելի է ըսել որ
Հայաստանի անկախութիւնը, Սփիւռք-Հայաստան
կապերը, բնականաբար այս համեմատութիւնը
կրնան թեթեւցնել, բայց ճակատագիրը չէ՛ն փոխեր:
Մենք մեր ներկայ կառոյցներով եւ ներկայ մտածո-
ղութեամբ, առաւելագոյնը պիտի մնանք երկու
միլիոն, որովհետեւ սփիւռքը չ'արտադրեր, իսկ
չարտադրող ամէն մէկ հաւաքականութիւն միայն եւ
միայն մահուան կը դատապարտուի: Ահաւասիկ
ա՛յս է իրականութիւնը: Ես դիտաւորեալ կերպով
«պահպանել» բառը չեմ ուզեր գործածել, որովհետեւ
«պահպանել» կը նշանակէ մեռնիլ, իսկ «կերտել» եւ
«ստեղծել»-ն է, որ հաւաքականութիւնը կենսունակ
կը պահեն:

Ժամանակին թերեւս «հայապահպանում» արտա-
յայտութիւնը նշանակութիւն մը ունէր, բայց այսօր
ան իմաստ չունի: Հետեւաբար ես պիտի գործածեմ
«հայեցի ինքնութեան կերտումը» կամ «հայաստեղ-
ծումը» բառակապակցութիւնները:

Վեհափառ Տիրոջ ներկայացուցած խօսքին մէջ ես
գտայ 37 բառեր, որոնք սփիւռքի ներկայ վիճակը կը
բնութագրեն, կը նկարագրեն եւ երբեմն ալ կացու-
թեան լուծում կ'առաջարկեն: Ուրեմն 37 բառով
նկարագրուած հաւաքական կեանք մը չի կրնար
գոյութիւն ունենալ եւ կամ մենք չենք կրնար լուծում
գտնել...: Այս բարդ եւ խրթին վիճակը պետք է յստա-
կացնել մտածողութեան ա՛յն ուղղութեամբ, որուն
հիմնադրոյթը մեր միտքը կը շարժէ եւ մեր վիճակին
մասին ստեղծագործ գաղափարներու կ'առաջնորդէ:

Ասիկա անհատի ինքնութեան կերտման աշխա-
տանքն է: Հետեւաբար սփիւռքահայ իւրաքանչիւր
անհատի կերտման խնդիրը մե՛ր խնդիրն է, որով-
հետեւ մենք երկու անհատականութիւն չենք կրնար
ունենալ եւ ինչպէս կ'ըսէ Շահան Շահնուր՝ «մարդը
մէկ է»: Մենք ունինք մէկ անհատականութիւն, մէկ
ինքնութիւն եւ այդ ինքնութեան կերտումին մէջ կը
տեսնենք նաեւ հայ աշխարհի, հայ իրականութեան
տարրերը, զորս անհատը իւրացնելով կը ստեղծէ իր
իսկ ինքնութիւնը: Պարզ խօսքով ինքնութիւնը գու-
մարում չէ, ինքնութիւնը զգայնութիւն մըն է, որ
իմաստ կու տայ հայութեան: Գըրգ Գրիգորեանի
օրինակը ծանօթ է բոլորին. ան միայն տասը բառ
հայերէն գիտեր եւ 240 միլիոն տոլար նուիրեց
Հայաստանին, որովհետեւ իր մայրը իրեն ըսած էր՝
«Երբ Հայաստան անկախանայ պիտի նուիրես հայ-

ԱՐԵՒՏԱՅԱՅԵՐԷՆԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐԸ ԵՐՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ ԵՒ ԱՆՈՐ ՊԱՅՊԱՆՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ (*)

Շարունակություն էջ 25-Էն

րենիքիդ»։ Հետեւաբար ինչպէ՛ս կարելի է տասը բառ գիտնալով այդքան յանձնառու ըլլալ։ Իսկ միւս կողմէ, դարձեալ ինչպէ՛ս կարելի է մէկը որ հեղեղահոս հայերէնով կ'արտայայտուի, կը մտնէ խորհրդարան եւ 8 հոգի կը սպաննէ...:

Ուրեմն մենք ինչպէ՛ս պիտի բացատրենք եւ սահմանենք հայու ինքնութեան իմաստը։ Սփիւռք-Հայաստան վերջին համաժողովին մարդիկ եղան որոնք ըսին թէ քանի մը բաղադրիչներ ունենալով հայ կը դառնանք։ Այսպիսի իրականութիւն գոյութիւն չունի։ Ատիկա գոյութիւն ունէր այն ժամանակ երբ Լիբանանի կամ Սուրիոյ մէջ հողային տարածքի մը ընկալումը կար, այսինքն անհատը, երախան հաւաքական կեանքի մը պատկերացումը ունէին։ Աւելի՛ն, անհատի զարգացման համար կառոյցները գիրար կ'ամբողջացնէին՝ նոյնիսկ միջկուսակցական ոչ ցանկալի յարաբերութիւններու մէջ, որովհետեւ անհատը ինքզինք կը պատկերացներ այն հաւաքականութեան մէջ ուր ինք կ'ապրէր։ Բայց այսօր Ֆրանսա, Ամերիկա կամ այլուր ո՛ր է այդ վայրը, ինչպէ՛ս մենք պիտի ներկայացնենք մեր աշակերտներուն, որ հայկական իրականութիւնը այդ վայրին մէջ կը կերտուի։ Ասիկա մարդաբանական հարց է, որովհետեւ ինքնութեան կերտման խնդիրը եւ հաւաքական կեանքի ստեղծումը իրարու հետ փոխկապակցութիւն ունին, այսինքն անհատը անհատ չի կրնար ըլլալ եթէ հաւաքականութիւնը չկայ։ Այս երկուքը (անհատ եւ հաւաքականութիւն) առերեւոյթ իրարու հակադրուող, բայց իրար ամբողջացնող անանցելի այն երկու տարրերն են, որոնք մէջ կը ստեղծուի նաեւ մշակոյթը։ Այս է սփիւռքի մէջ հայ դպրոցի անանցելիութեան հիմքը։

Հայաստանի մէջ, վերջին համագումարին թուայնացման հնարաւորութիւնները ներկայացան որպէս հրաշք լուծում առաջադրող։ Շփոթ կար նպատակի եւ միջոցի միջեւ։ Երբ երախան համակարգիչին առջեւ կը կոխէ ստեղծաշարին, այդ պահուն իր մտքին մէջ հարցումը արդէն ձեւաւորուած է։ Հետեւաբար մտքի ձեւաւորման հարցը դպրոցի հարց է, իսկ համակարգիչը՝ միջոց։ Ուրեմն մենք չենք կրնար դպրոցը բացառել, որովհետեւ այդ պարագային ինչպէ՛ս պիտի ձեւաւորենք միտքը, որպէսզի այդ միտքը ինք ստեղծէ հարցումը եւ գործիքը օգտագործէ նպատակայարմար։ Հոս էականը ինքնութեան կերտումն է։ Ստեղծարար գոյատեւման երաշխիքը։ Ինչ կը վերաբերի հայոց լեզուի պարագային. լեզուն «Էթնոկրաֆի»-ն է, լեզուն մեզի ցոյց կու տայ թէ մեր սիրտը լաւ կ'աշխատի՝ թէ՛ ոչ։ Լեզուն օգտագործող հաւաքականութիւնը կ'ունենայ կենսունակութիւն։ Իսկ ինքնութեան կերտման խնդիրները ուղղակի լեզուի հետ կապ չունին, որովհետեւ եթէ սիրտը չկայ «Էթնոկրաֆի»-ն ինչի՞ պիտի ծառայէ...։ Բայց ասիկա չի նշանակեր որ լեզուն անկարելորդ է, որովհետեւ

լեզուի հանդէպ մեր մերձեցումը ընդհանրապէս քերականութիւն է, ուղղագրութիւն է, բայց ես երբեք չեմ նկատած, որ ուրիշ լեզուներու մէջ քերականութիւնը նոյնանայ լեզուին հետ։ Լեզուն մշակոյթ կը փոխանցէ։ Այս երկա՛ր ներածականը ըրի հասնելու համար արեւմտահայերէնի հարցին։

Արեւմտահայերէնի պատմութիւնը Արեւմտահայութեան պատմութիւնն է, իսկ արեւմտահայերէնը այդ պատմութեան դրսեւորումը։ 1699-ին Օսմանեան կայսրութիւնը առաջին անգամ պատերազմ կորսնցուց, սկսաւ նահանջել եւ չկարողացաւ զաւթումը շարունակել ու պարտադրաբար, զգաց որ եւրոպական քաղաքակրթութենէն պէտք է բաներ մը առնէ, որպէսզի բանակը ուժեղանայ եւ շարունակէ իր նուաճումները։ Այդ միջոցին Անգլիոյ եւ Ռուսաստանի միջեւ գոյութիւն ունեցող լարումին հետեւանքով Օսմանեան կայսրութիւնը սկսաւ զիջիլ։ 1838-ին՝ Թանգիմարով՝ հայերը, օտարները, այլազգիները կրցան շունչ մը առնել եւ մենք այդ պահուն յեղափոխութիւն կատարեցինք եւ մեր ուղեղի դռները բացինք լուսաւորութեան շարժման առջեւ։ Երբ այս էր իրադրութիւնը Պոլսոյ մէջ՝ Վանէն, Կարսէն եկած բեռնակիրներ, որոնք իրենց հացը վաճառելու համար կ'աշխատէին, իրենց առօրեայ յոգնատանջ աշխատանքէն ետք սկսան հայերէն սորվիլ միայն երազի մը համար՝ որ վաղը պիտի ապրէին նո՛ր Հայաստանի մէջ։ Հետեւաբար մենք մտանք յոյսի ճամբան եւ ստեղծեցինք Սահմանադրութիւն, որ մեր մշակութային կեանքի ամենէն կարելորդ երեւոյթներէն մէկն էր։

Այդ Սահմանադրութիւնը ստեղծեցինք, հոն ուր խաւարամտութիւն կար։ Եւ մենք որպէս հայ առաջին անգամ կապ հաստատեցինք այն յեղափոխականներուն հետ, որոնք ունէին այն գաղափարը, թէ մարդը մտածելու համար ո՛չ թէ խնամակալի պէտք ունի, այլ ան կրնայ ինքնուրոյն մտածել իր իմացական կարողութիւններով։ Եւ մենք ստեղծեցինք դպրոցներ։ Համաշխարհային մշակոյթի պատմութեան մէջ շատ հազուադէպ է որ առանց պետութիւն ունենալու կարելի ըլլայ 1700 դպրոց կառուցանել։

Յետագային մենք տեսանք այդ մտածողական շարժման կատարելիութիւնը։ Հոս երկու անուն պիտի յիշեմ միայն. Ռ. Պերպերեանը երբ իր դպրոցին կը տնօրինէր, իրեն զանգատ կու գայ ըսելով թէ՛ «այս ի՛նչ տեսակ դպրոց է, ուրկէ շրջանաւարտ աշակերտները պազարին մէջ ո՛չ ֆրանսերէնով նամակ գրել գիտեն եւ ո՛չ ալ հաշուապահութիւն»։ Ռ. Պերպերեան կը պատասխանէ. «Ես երախան պէտք է բազմակողմանի զարգացնեմ, այսինքն՝ նախ պէտք է անոնց բազմակողմանի ընդունակութիւնները յայտնաբերեմ, որպէսզի կարողանամ իմ ուսուցչական առաքելութիւնս իրականացնել, քանի որ երախան յետոյ շատ արագ կը սորվի ձեր ուզած»։

Շարունակություն էջ 28

Ի՞նչ տեսք կ'ունենան հայկական նոր թղթադրամները

Հայաստանի Կերրոնական դրամատունը ներկայացուցած է շրջանառության մեջ ներդրուելիք երրորդ սերունդի թղթադրամներու նախագիծերը, կը հա-

ղորդէ «armradio»-ն:

Նոր թղթադրամները շրջանառության մեջ պիտի դրուին 2018 թուականին:

Նոր 1000-դրամանոցը նուիրուած է Պարոյր Սեւակին: 2000-դրամանոցը՝ ճատրակի պիտեան Տիգրան Պետրոսեանին: 5000-դրամանոցը՝ Ուիլիըմ Սարոյեանին, 10.000-դրամանոցը՝ Կոմիտասին, 20.000-դրամանոցը՝ Յովհաննէս Ալվազովսքիին, 50.000-դրամանոցը՝ Գրիգոր Լուսաւորիչին:

100.000-դրամանոցներ այլեւս պիտի չթողարկուին:

Ներկայացուած է նաեւ 500 դրամ անուանական արժէքով 2017-ի թողարկման «Նոյեան տապան» հաւաքորդական թղթադրամի նախագիծը:

ԱՐՅԱԽ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ՆՇԵԼՈՒ ԴԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ 30-ԱՄԵԱԿԸ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, «Նիուգ».- Արցախի նախագահ Բակո Սահակեան Հինգշաբթի, 16 Նոյեմբերին ստորագրեց հրամանագիր մը. «Արցախահայութեան ազգային-ազատագրական պայքարի՝ դարաբաղեան շարժման 30-րդ տարեդարձի տօնակատարութեան կազմակերպման եւ համակարգման պետական յանձնաժողով ստեղծելու եւ դրա անհատական կազմը հաստատելու մասին: Յանձնաժողովի նախագահն է Արցախի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի նախագահ Աշոտ Ղուկեանը»:

ՎԱՏԻԿԱՆԸ ՅԱՏՈՒԿ ՆԱՄԱԿԱՆԻԾ ԹՈՂԱՐԿԱԾ Է ՀՌՈՄԻ ՊԱՊԻ ՆԿԱՐՈՎ՝ ԹԻԿՈՒՆՔԻՆ ԾԻԾԵՌՆԱԿԱԲԵՐԴԸ

Կաթոլիկ աշխարհի հոգևոր առաջնորդ Հռոմի Ֆրանչիսկոս պապի 2016 թուականի այցերուն նուիրուած՝ լոյս տեսած են յատուկ փոստային նամակաւիշեր:

Ըստ Armenpress.am-ի՝ նամակաւիշերու շարքին յատուկ տեղ ունի Հայաստան կատարած պատմական այցին վերաբերեալ թողարկուած նմուշը: Նամակաւիշին վրայ պատկերուած է Ֆրանչիսկոս պապը, իսկ անոր թիկունքին Ծիծեռնակաբերդի Հայոց Յեղասպանութեան յուշահամալիրը:

Վատիկանի պաշտօնական կայքը նշած է, որ նամակաւիշին հեղինակը Դանիէլա Լոնկոն է, որ պատկերած է Ծիծեռնակաբերդի մէջ Հռոմի պապի աղօթքի պահը:

Հռոմի Սրբազան Բահանայապետ Ֆրանչիսկոս Պապ 2016 Յունիս 25-ին այցելած էր Ծիծեռնակաբերդ՝ Հայոց Յեղասպանութեան զոհերու յիշատակին նուիրուած յուշահամալիր, ուր յարգանքի տուրք մատուցած էր Հայոց Յեղասպանութեան նահատակներու յիշատակին: Հայոց Յեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկի պատուոյ այցելուներու գիրքին մէջ՝ Սրբազան Բահանայապետը գրած էր. «Այստեղ կ'աղօթեմ՝ ցաւը սրտիս մէջ, որպէսզի այլեւս երբեք նման ողբերգութիւններ, չկրկնուին, որպէսզի մարդկութիւնը չմոռնայ եւ գիտնայ չարութեան բարութեամբ յաղթել: Թող Աստուած պարգեւէ սիրեցեալ հայ ժողովուրդին եւ ամբողջ աշխարհին խաղաղութիւն եւ միաբարութիւն: Աստուած պահպանէ հայ ժողովուրդի յիշողութիւնը: Յիշողութիւնը կարելի չէ ո'չ պոտորել, ո'չ մոռնալ: Յիշողութիւնը խաղաղութեան եւ ապագայի աղբիւրն է»:

Յիշեցնենք, որ Ֆրանչիսկոս Պապը Հայաստան ժամանած էր Յունիս 24-26՝ «Այց առաջին քրիստոնէական երկիր» խորագիրով:

ԱՐԵՒՏԱԶԱՅԵՐԷՆԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐԸ ԵՐՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ ԵՒ ԱՆՈՐ ՊԱՅՊԱՆՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ (*)

Ճարուհակութիւն Էջ 26-ԷՆ

ները»: Մեր երկրորդ մեծ մշակը՝ Յովհաննէս Հինդլեան, 1901-ին ուսուցիչներուն ուղղուած իր դասախօսութիւններէն մէկուն կ'ըսէ հետեւեալը. «Մանկավարժական մեթոտաբանութիւնները սորվեցէ՛ք, քերականութիւնն ալ սորվեցէ՛ք, բայց որպէս ուսուցիչ երբ որ գործի պիտի անցնիք՝ նախ երախտն ճանչցէ՛ք»: Ասիկա յեղափոխութիւն մըն էր, որովհետեւ անհատի ճանաչումէն մեկնելով է որ պէտք է միջոցներ փնտռել եւ ո'չ թէ հակառակը: 120-130 տարի առաջ արտայայտուած եւ մանաւանդ՝ կիրարկուած գաղափարներ, որոնք այսօր եւս ունին արդիական հնչեղութիւն: 19-րդ դարու սկիզբէն մինչեւ Հայոց Յեղասպանութիւն, կեանքի գրեթէ բոլոր ոլորտներուն մէջ դիտարկուած փոխակերպման աննախընթաց հեւքին մէջ զարգացաւ արեւմտահայերէնը: Լեզուի մը զարգացման միակ պայմանն է հասարակական կեանքին ժամանակակից դառնալով, ստեղծագործելու եւ արտադրելու ուժականութիւնը:

Կարելի չէ լեզուէն ակնկալել այն, ինչ որ ան մեզի չի կրնար տալ: Սփիւռքի մէջ լեզուն մեր անկազմակերպութիւնը քօղարկելու պէտք չէ որ ծառայէ: Այսօր մեր երախտները զանազան մակարդակներ

ունին եւ ուսուցիչներն ալ պէտք է ունենան բազմակողմանի զարգացում: Անոնք պէտք է գիտակցին մեր առջեւ ցցուած մարտահրաւերներուն: Բայց նաեւ հայերէնի ուսուցիչը պէտք է ըստ արժանւոյն վարձատրուի: Մենք վերջին 50 տարուան ընթացքին նիւթական արժէքը երկու միլիառ տոլարի հասնող դպրոցներ փակեցինք:

Կ'աւարտեմ: Մեր առջեւ գտնուող մարտահրաւերները աննախընթաց են: Նորովի մտածելու դատապարտուած ենք: Նոյնիսկ կրնանք ըսել թէ նոր մշակոյթ մը պէտք է ստեղծենք, որպէսզի Հայրենիք-Սփիւռք յարաբերութիւնները կարողանանք բարձրացնել «ռազմավարական» մակարդակի:

(*) **Խօսուած՝ Եւրոպահայութեան 4-րդ համագումարին (Պրիւքսել, 18-19 Հոկտեմբեր) «Նոր Յառաջ», 18 Նոյեմբեր, 2017**

ՐԱԿ ՄԱՄՈՒԼ

Այցել՝

Կարդա՝

Տարած՝

www.RagMamoul.net

ԿՈՉ՝ ՉԱՓ ՈՒ ՄԱՀՄԱՆԸ ԳԻՏՆԱԼՈՒ

ԲԱԳՐԱՏ ԷՍԴՈՒԳԵԱՆ

Այդ ե՞րբ եւ ինչպե՞ս գոյացաւ մեր ժողովուրդին մէջ հիասթափութեան հոգեբանութիւնը: Մենք՝ որ պատմութեան ամենաթեժ պայմաններուն մէջ յաջողեցանք վերընծիւղուիլ դժոխային պայմաններէ, մենք՝ որ չէինք ծնկաչոքած ամենահզօր արիաւիրքներուն դիմաց, ինչպե՞ս եղաւ, որ այսօր մատնուած ենք պարտութեան հոգեբանութեան: Չենք կարողաւար թօթափել մեր վրայ ինկած այդ թանձր յուսալքութեան փոշին:

Յատկապէս զարթօնքի շրջանին ձեւաւորուած գիտակցութիւնը պէտք էր օգնէր մեզ, որպէսզի ազգովին յաջողէինք միասնական կամք դրսեւորելու եւ այդ կամքին պահանջածը գիտակցաբար կիրարկելու: Ցաւօք կը տեսնենք, որ բաւական հեռու ենք այդ կարողութենէն: Հարիւր տարուան մեր պատրաստութիւնը կարծես յանկարծակի կերպով ցնդած ըլլար այս նոր մարտահրաւերներուն դիմաց: Եղածը Նոյնիսկ ամօթալի է: Ամօթալի է այնպէս, ինչպէս որ արեւմտեան կողմն աշխարհէն մարդիկ կը յանդգնին մեր գոյութիւնը իսկ հարցական տեսնելով:

Այս սիւնակին մէջ անցեալին ալ բազմիցս գրեցինք, որ եղածը Պոլսոյ հայութեան հաշուին հետզհետէ արժանապատուութեան խնդիր մըն է: Նախորդ շաբթու մէջ Յարութ Սասունեանի յօդուածը ճիշդ ալ այս իրողութիւնն է, որ օրակարգի կը բերէ: Այդտեղ կը խօսուէր այս աթոռի անցեալին գահակալներուն ձեւով մը պետութեան երաշխիքներ փոխանակելով այդ աթոռին բարձրանալու վարկածին մասին:

Բոլորս գիտենք, թէ Պոլսոյ պատրիարքական աթոռի գահակալներուն ուղղուած նման ցեխարծակումը միայն մէկ նպատակ ունի՝ մրոտել Պոլսոյ հայուն արժանիքը: Այս հաստատումը ինքնաբերաբար տեղի կու տայ հարցումի մը՝ ինչո՞ւ: Այս կամ, այն սփիւռքահայը ինչո՞ւ կարիքը զգայ ներկայ պոլսահայութիւնը մրոտելու: Կարծեմ այս հարցումին պատասխանը աւելի լաւ գիտեն բոլոր այն պոլսահայերը, որոնք անցեալին այս կամ այն ձեւով մատնուած են իբրեւ թէ ազգայնական շրջանակներու արհամարհանքներուն: Նման զրպարտութեան ետին պիտի ըլլայ միայն մէկ գործօն, որն է սեփական հողին վրայ գոյութիւնը շարունակելու իրողութիւնը: Մենք իրաւ ալ կրնանք հասկնալ այն բարդոյթը, որ կը ծագի հայրենի երկիրը լքելէն: Դասալիք եղողը ստիպուած է ինքզինք արդարացնել այն համոզումով, թէ իր լքած երկրին մէջ այլեւս հնարաւոր չէր իբրեւ հայ գոյատեւել եւ լոկ այդ պատճառաւ է, որ հեռացած է հայրենի երկրէն: Բայց երբ իբրեւ փաստացի իրողութիւն պիտի տեսնէ այդ Նոյն երկրին մէջ ծառացած բոլոր դժուարութիւնները յաղթահարելով գոյատեւող մարդիկ ակամայ պիտի տարուին ցեխարծակումի առթած արդարացումին:

Մենք առաջին անգամ չէ որ կը հանդիպինք նման երեւոյթի: Նոյնիսկ ժամանակի ընթացքին սկսած ենք որոշ հանդուրժողականութիւն ալ ցուցաբերել այս սխալ մերձեցումին դիմաց, բայց հետզհետէ խնդիրը

կը վերածուի ամբողջ հասարակութիւն մը զրպարտելու եւ այդ պահուն այլեւս չենք կրնար պահել մեր հանդուրժողականութիւնը, Նոյնիսկ իրաւունք չենք գտներ այդ հանդուրժողականութիւնը ցուցաբերելու:

Ճիշդ է որ դժուար օրերէ կ'անցնինք, սակայն այդ չի նշանակեր, որ ցանկացողը իր ուզած եղանակով հալածէ ամբողջ համայնք մը: Ո՛չ, այդքանը աւելի է, մեզ՝ հանդուրժողութեան այսքան փորձ կուտակածներուս համար անգամ: Մենք այս անելն ալ կը կոխկռտենք եւ կը շարունակենք մեր երթը դէպի պայծառ ապագայ:

Պատմութեան էջերը կը գրուին մեր կեանքի տեւողութենէն շատ աւելի երկար ժամանակահատուածի մէջ: Ուրեմն իրաւունք չունինք միայն պահը դիտելով այսքան ծանր հետեւութիւններ քաղելու: Կու գայ օրը, կու գայ պահը, երբ ամէն ինչ ալ աւելի յստակ կը դառնայ եւ կը տեսնենք, որ այս օրերու սա խառնաշփոթ ալեկոծումները դոյզն իսկ նշանակութիւն չեն ունենար անցնող հսկայ ուղիին մէջ:

ՀՊԱՐՏ ԵՄ, ՈՐ ԵՈՒՆԻՒՍԵՖ-Ի ԴԵՍՊԱՆ ԵՄ. ՀԵՆՐԻԽ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Անգլիական «Մանչեսթըր Եունայթըդ»-ի ֆուլթայրիստները մասնակցած են ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի բարեգործական երեկոյին:

«Հպարտ եմ, որ ԵՈՒՆԻՒՍԵՖ-ի դեսպան եմ», - ֆէյսպուքեան իր էջին վրայ գրած է Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան Հենրիխ Մխիթարեան:

ՄԷԼ տարի է, որ Հենրիխ Մխիթարեան միացած է ԵՈՒՆԻՒՍԵՖ-ի խումբին որպէս բարի կամքի դեսպան:

«Օլտ Թրաֆորտ»-ի մէջ կայացած բարեգործական երեկոյի ընթացքին հաւաքուած է 160 հազար ֆունթ սթեռլինկ: Այն պիտի տրամադրուի ԵՈՒՆԻՒՍԵՖ-ին՝ Թայլանտի մէջ հերթական առաքելութեան իրականացման համար, կը գրէ armradio.am-ը :

National Geographic. Քարահունջը ընդգրկուած է աշխարհի հնագոյն աստղադիտարաններու ցուցակին մէջ

National Geographic աշխարհագրական գիտահանրամատչելի ամսագիրը Քարահունջ մեծաքարային համալիրը, որ նաեւ կ'անուանեն «Հայկական Սթոունհենջ», ընդգրկած է աշխարհի հնագոյն աստղադիտարաններու ցուցակին մէջ: «Սիրիուսը եւ Օրիոնը կը փայլին խորհրդաւոր Քարահունջի լուսաւորուած քարերու վերեւը: Այն բաղկացած է հարիւրաւոր ուղղահայեաց քարերէ», - գրած է պարբերականը:

Քարահունջը կամ Չօրաց Քարերը կը գտնուին Սիսիան քաղաքէն ոչ հեռու՝ Որոտան գետի Դարբ վտակի ձորի ձախ ափին եւ բաղկացած են մինչեւ 10

թոն քաշ ունեցող ուղղահայեաց քարերէ, որոնք միասին կը կազմեն ընդհանուր կոթող: Համալիրի՝ 25 հեկտար մակերեսին վրայ, որոշակի համակարգով դասաւորուած են եռանկիւնաձեւ քանի մը հսկայական քարեր, որոնց մէջ աստղադիտակի համար նախատեսուած յատուկ անցքեր բացուած են:

Ըստ որոշ հնագետներու, Քարահունջը կը թուագործի մեր թուարկութենէն առաջ երրորդ հազարամեակով, սակայն ոմանք ալ կը կարծեն, որ համալիրը աւելի հին է եւ հիմնուած է հինգերորդ հազարամեակին: Այդ խորհրդաւոր քարէ շինութեան վերաբերեալ ակադեմիկոս Փարիս Հերունին նախորդ դարու 90-ականներուն զգայացունց վարկած առաջ քաշած էր՝ անուանելով համալիրը այն ժամանակ յայտնաբերուած ամենահին աստղադիտարանը բոլոր յայտնաբերուածներուն մէջ:

National Geographic-ի գլխաւոր տեղին մէջ յայտնուած են նաեւ Մեքսիքոյի Չաքօ Բանետը, փորթուկալական Զրոմլէիը, յունական Մետեորաները, քէնիական Սիպիօ ազգային պարկը, իրանական Ալամուտ ամրոցը, աստորալական Ուլուրու Բատա Տիւտա ազգային պարկը, Զալիֆոնիոյ Օուէնս հովիտը, կը գրէ Ankakh.com-ը:

Մարսէլի ARAM Ընկերակցութիւնը կը հաւաքէ եւ կը թուայնացնէ Ֆրանսայի հայ համայնքի պատմութիւնը

Մարսէլի հայկական յուշերու հետազօտման եւ արխիւացման ընկերակցութիւնը՝ ARAM-ը (l'Association pour la Recherche et l'Archivage de la Memoire Armenienne), կը հաւաքէ եւ կը թուայնացնէ Ֆրանսայի հայ համայնքի մասին պատմող փաստաթուղթերը, լուսանկարները, նամակներն ու ծայնասկառանկները:

«Կարելոր է որեւէ փաստաթուղթ, ըլլայ ատիկա աշխատանքի պայմանագիր, ձեռնարկի ազդարարագիր, թէ պարահանդէսի տոմս՝ ատիկա արխիւի շատ հետաքրքիր մաս է: Մենք ունինք 30-ականներու լուսանկարներ: Մեզի գիրքեր կը բերեն, որոնք յաճախ անընթեռնելի են: Մենք շնորհակալ ենք

վստահութեան համար, քանի որ մարդիկ գիտեն, որ այստեղ ատոնք կը թուայնացուին եւ կը տարածուին», - պատմած է՝ ARAM-ի արխիւային կեդրոնի կառավարիչ եւ պատմութեան ու աշխարհագրութեան փորձէտոր Աստրիդ Արթին-Լուսիկեան, կը յայտնէ Rusarmino-ն La Marseillaise-ի վրայ յղումով:

Առաջին հայերը Ֆրանսայի մէջ հաստատուած են վաղ միջնադարի՝ 6-րդ դարուն: Անոնց թիւը աստիճանաբար աւելցած է յատկապէս Կիլիկիոյ հայկական պետութեան անկումէն (XIV դար) յետոյ, ապա՝ XV-XVI դարերուն, երբ հայկական փոքրաթիւ գաղութներ հիմնուեցան Մարսէլի, Փարիզի եւ քանի մը այլ քաղաքներու մէջ: Ֆրանսահայ համայնքը մասնաւորապէս ստուարացաւ, երբ Մեծ եղեռնէն փրկուած արեւմտահայ գաղթականներու հազարաւոր ընտանիքներ եւ որբեր հաստատուեցան Ֆրանսայի մէջ:

ԻՆՔՉԻՆՔԸ ՃԱՆՉՆԱԼ ՍԻՐԱԾ ԳՈՅՆԵՐՈՒ ՄԻՋՈՑՈՎ

1. **Ճերմակ:** Ասիկա բոլոր գոյներու համադրութիւնն է, անոր համար ալ կը համարուի իտեալական գոյն կամ «երազանքի գոյն»: Անոր մէջ կայ բազմանշանակ իմաստ, քանի որ միաժամանակ կ'արտացոլացնէ ե՛ւ լոյսի փայլը, ե՛ւ սառնոցի սառնութիւնը: Այս գոյնին նախապատուութիւն կրնայ տալ իւրաքանչիւր բնաւորութեան մարդ. անիկա ո՛չ մէկը կը վանէ:

2. **Սեւ:** Այս գոյնը կրնայ յառաջացնել անհանգիստ վիճակ եւ կը նոյնացուի ժխտական երեւոյթի հետ: Անիկա կը խորհրդանշէ կեանքի տխուր ընկալումը: Անոնք, որոնք կը նախընտրեն սեւ հագուիլ, յաճախ կ'ընդունին կեանքը մռայլ գոյներով, վստահ չեն իրենց վրայ, դժբախտ են եւ ընկճուած, քանի որ չեն կասկածիր, որ իտեալները կեանքի մէջ անհասանելի են: Սեւ հագուստի փոխարինումը այլ գոյնով մը՝ աւելի վառով, կ'ենթադրէ, որ վատատեսական տրամադրութիւնները տեղի տուած են:

3. **Մոխրագոյն:** Խելամիտ եւ չվստահող, որեւէ որոշում կայացնելէ առաջ երկար խորհրդածող մարդոց սիրած գոյնն է: Այս գոյնը կը նախընտրեն նաեւ անոնք, որոնք կը վախնան իրենց մասին շատ բարձր յայտարարելէ: Մարդիկ, որոնք համար այս գոյնը հաճելի չէ, ունին թեթեւամիտ բնաւորութիւն:

4. **Կարմիր-կրքերու գոյն:** Մարդը կ'առանձնանայ արիութեամբ, կամքի ուժով, իշխողականութեամբ, բռնկողականութեամբ, շփոռողականութեամբ, այլասիրութեան հակումով, եթէ ան կը սիրէ այս գոյնը: Այն մարդիկ, որոնք կրնայ ջղայնացնել այս գոյնը, զարգացած են թերաբժեքութեան բարդոյթով:

5. **Նարնջագոյն:** Չարգացած յայտնատեսութեամբ եւ կրքոտ երագողներու սիրած գոյնն է: Այս գոյնը կը մատնանշէ նաեւ երեսպաշտութիւնը եւ կեղծիքը:

6. **Շագանակագոյնը** եւ անոր բոլոր երանգները: Կը նախընտրեն անոնք, որոնք պինդ եւ հաստատուն կանգնած են ոտքերու վրայ: Մարդիկ, որոնք թուլութիւն ունին այս գոյնի նկատմամբ, կը գնահատեն աւանդոյթները եւ ընտանիքը: Գոյնի հաճելի չըլլալը կը խօսի եսասիրութեան եւ ծածկամտութեան մասին:

7. **Դեղին:** Կը խորհրդանշէ հանգստութիւն, անկաշկանդութիւն մարդոց հետ յարաբերութիւններու մէջ: Մարդիկ, որոնք կը սիրեն այս գոյնը, կ'առանձնանան շփոռողականութեամբ, հետաքրքրասիրութեամբ, արիութեամբ: Անոնք կը յարմարին ամէն ինչին, կը սիրեն հաճելի թուիլ եւ իրենց վրայ ուշադրութիւն յառաջացնել: Այս գոյնը հաճելի չէ ինքնամփոփ, յոռետես մարդոց, որոնք հետ դժուար է ծանօթութիւն հաստատել:

8. **Բաց կանաչ,** մարդատեսացներու եւ ցինիկներու գոյն: Այս գոյնը հաճելի կը թուի իշխող բնաւորութեամբ մարդոց, որոնք կը ձգտին իրենց կամքը թելադրել ուրիշներուն, բայց *նիսքի* չեն դիմեր՝ վախճալով իյնալ դժուար կացութեան մէջ:

9. **Վարդագոյն,** կեանքի եւ ամենայն շնչաւորի գոյնն է: Ասիկա կը խօսի սիրելի եւ բարի ըլլալու անհրաժեշտութեան մասին: Անոնք, որոնք համար հաճելի է այս գոյնը, հակուած են անհանգստանալ ամենաչնչին

առիթով:

10. **Մանիշակագոյն:** Կը խօսի շատ բարձր յուզականութեան, զգայունութեան, բարձր հոգեւոր հարստութեան եւ նրբանկատութեան մասին: Ասիկա ներդաշնակ զարգացած մարդոց գոյնն է: Այս գոյնը չեն տանիր պարտքի զգացումով մարդիկ եւ անոնք, որոնք կը փափաքին ապրիլ միայն ներկայով:

11. **Կապոյտ:** Քանի որ ասիկա երկինքի գոյնն է, ուստի յաճախ կը կապուի մարդու հոգեւոր վեհութեան եւ մաքրութեան հետ: Անոր նկատմամբ հակումը կը խօսի համեստութեան եւ մեղամաղձտութեան մասին: Այսպիսի մարդիկ պէտք է յաճախ հանգստանան, անոնք շատ արագ եւ դիւրին կը յոգնին, անոր համար ծայրայեղ կարեւոր է վստահութիւնը ինքն իր նկատմամբ եւ շրջապատի բարեացակամութիւնը: Անոնք, որոնք այս գոյնը չեն ընդունիր, կը փափաքին ցուցադրել, որ աշխարհի վրայ ամէն ինչ իրենց ենթակա է: Բայց ըստ էութեան, անոնք անվստահ եւ փակ մարդիկ են: Այս գոյնի նկատմամբ անտարբերութիւնը կը խօսի զգացմունքներու ոլորտին մէջ յայտնի թեթեւամտութեան մասին՝ թաքնուած քաղաքավարութեան դիմակի ետին:

12. **Կանաչ-բնութեան,** բնականի, կեանքի, գարնան գոյն: Ան, որ կը նախընտրէ այս գոյնը, կը վախնայ օտար ազդեցութենէ, կը փնտռէ ինքնահաստատման միջոց, քանի որ ատիկա անոր համար շատ կարեւոր է: Իսկ ան, որ չի սիրեր, կը վախնայ կենցաղային խնդիրներէն, ճակատագրի անակնկալներէն եւ ընդհանրապէս բոլոր դժուարութիւններէն:

yerepouni-news

ՀՀ Սփիւռքի Նախարարութեան գործունէութիւնը լուսաբանող լրագրողներու հաւատարմագրում

«Չանգուածային լրատուութեան մասին» ՀՀ օրէնքի, ինչպէս նաեւ ՀՀ կառավարութեան 2004թ. Մարտ 3-ի N 333-Ն որոշմամբ հաստատուած «ՀՀ պետական կառավարման մարմիններուն մէջ լրագրողներու հաւատարմագրման օրինակելի կարգի» պահանջներուն համապատասխան, **ՀՀ սփիւռքի - Նախարարութեան աշխատակազմի մամուլի եւ հասարակայնութեան հետ կապերու վարչութիւնը 2017թ. Դեկտեմբեր 5-էն Դեկտեմբեր 29-ը կ'իրականացնէ ՀՀ սփիւռքի Նախարարութեան գործունէութիւնը լուսաբանող լրագրողներու հաւատարմագրում:**

Հաւատարմագրուելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել գրաւոր դիմում, ուր պետք է նշուած ըլլան՝ ա/ լրատուական միջոցի անուանումը, գտնուելու վայրը

բ/ հաւատարմագրման ներկայացուող լրագրողի անուն ազգանունը

գ/ լրագրողի եւ անոր ներկայացուցած լրատուամիջոցի էլեկտրոնային հասցէները, հեռախօսահամարներն ու 3x4 չափի մէկ լուսանկար:

Օտարերկրեայ պետութեան օրէնսդրութեան հիման վրայ գործող լրատուական գործունէութիւն իրականացնողի ներկայացուցիչ լրագրողի հաւատարմագրման համար դիմումին կից պետք է ներկայացուի նաեւ ՀՀ-ի մէջ լրագրողի հաւատարմագրման՝ ՀՀ արտաքին գործոց Նախարարութեան կողմէ տրուած վկայականի լուսապատճեն, իսկ բնօրինակը կը ներկայացնէ լրագրողը:

Հաւատարմագրումը կ'իրականացուի մէկ տարի ժամկետով, իսկ լրատուական գործունէութիւն իրա-

կանացնողի դիմումին մէջ անելի պակաս ժամկետ մատնանշելու պարագային՝ տուեալ ժամկետով:

Հաւատարմագրման ենթակայ են իւրաքանչիւր լրատուամիջոց ներկայացնող ոչ անելի, քան 2 լրագրող եւ 2 լուսանկարիչ կամ՝ տեսաձայնագրման 2 համակարգող:

Ուշացումով՝ ս.թ. Դեկտեմբեր 29-էն ետք ներկայացուելիք դիմումներուն ընթացք չի տրուիր:

**ՀՀ սփիւռքի Նախարարութեան
մամուլի եւ հասարակայնութեան հետ
կապերու վարչութիւն**

Հայ պատանին կենցաղը հեշտացնող մարդ-մեքենայ ստեղծած է

11-ամեայ Դաւիթ Պաղտասարեանը մարդ-մեքենայի (robot) շինութեամբ կը հետաքրքրուի արդէն քանի մը տարիէ: Անոր ստեղծած դեռ միակ տարբեր աշխատանքներ կատարող մարդ-մեքենան կրնայ վերցնել, տեղափոխել եւ տեղադրել առարկաները, ինչպէս նաեւ կարող է հարցերու պատասխանել: Ան ունի նաեւ տեսախցիկ:

PanARMENIAN.Net-ին Դաւիթը պատմած է, որ մարդոց կենցաղը հեշտացնող մարդ-մեքենայ ստեղծելու մասին շատուցէ ի վեր կ'երազէր:

«Մարդ-մեքենայ ստեղծելու բազմաթիւ գաղափարներ յառաջացան «Ադուէս» ծրագիրը սորվելու ընթացքին, եւ ես որոշեցի որքան հնարաւոր է շատ բան իմանալ այս բնագաւառի մասին», - ըսած է ան:

Դաւիթը տարբեր աշխատանքներ կատարող մարդ-մեքենան պատրաստած է Նախապէս իր սարքած քանի մը այլ մարդ-մեքենաներու համադրութեամբ: «Երկու ամսուան մէջ պատրաստած եմ մարդ-մեքենան՝ Arduino IDE եւ Snap4arduino ծրագիրներու միջոցով», - ըսած է ան:

Պատանին մտադիր է կատարելագործուիլ մարդ-մեքենայի շինութեան բնագաւառին մէջ: Այժմ ան կը պատրաստուի բերք հաւաքող մեքենայ ստեղծելու: